

ČESKÝ EXPORT

4 2020 A PODNIKÁNÍ

TÉMA

Na záchranu ekonomiky jde bilion korun, podnikatelé dostanou kompenzace a bezúročné úvěry

ÚSPĚŠNÝ VÝVOZCE

Pandemie zvedla zájem o dálkově ovládané bezpilotní letouny z Česka

INOVACE

Firmy nasadily proti nákaze jako dezinfekci nanočástice a „suchou mlhu“

EXPORT za časů koronaviru

Partneři:

BusinessInfo.cz
Oficiální portál pro podnikání a export

Český export
a podnikání online

ČESKÁ BANKA PRO ČESKÝ EXPORT

- Státní specializovaná bankovní instituce, součást systému státní podpory exportu a ekonomické diplomacie.
- Financuje český export, posiluje mezinárodní konkurenceschopnost českých firem, pomáhá budovat povědomí o České republice v zahraničí.
- Zaměřuje se na teritoria s velkým potenciálem pro český export, včetně těžko dostupných, ale rychle rostoucích trhů. Napomáhá diversifikaci českého exportu v souladu s poptávkou českých exportérů.
- Umožňuje financování exportu všech typů výrobků, služeb a technologických celků. Podporuje investiční záměry českých firem v zahraničí.
- Poskytuje českým firmám know-how o zahraničních trzích. Exportérům nabízí možnost konzultace jejich záměrů již ve fázi smluvní přípravy vývozní transakce.
- Individuálně přistupuje k potřebám exportérů a nabízí široké portfolio finančních produktů na podporu exportu. Dokáže vyhovět potřebám malých firem.
- Pomáhá českým firmám od roku 1995.

PŘEDEXPORTNÍ ÚVĚR

- Předexportní úvěr na vývoj
- Úvěr na financování výroby pro export

TRADE FINANCE

- Odkup pohledávek s regresem
- Odkup pohledávek bez regresu s pojištěním
- Bankovní záruky
- Dokumentární platby
- Avizování a potvrzování akreditivů

DODAVATELSKÝ/ODBĚRATELSKÝ ÚVĚR

- Vývozní dodavatelský úvěr
- Vývozní odběratelský úvěr

ÚVĚR NA INVESTICE

- Úvěr na investice v zahraničí

PRODUKTY

Šance na restart

Stačil jeden měsíc a svět je naruby. V záplavě katastrofických zpráv ale zapadá ta nejdůležitější. Že koronavirus je – přes všechno strádání, které přinesl – také šancí na změnu. Ta bude bolet, ale může prospět.

Změnou projde určitě i český vývoz, který zůstane i po odeznění pandemie pro ekonomiku klíčový. Člověka, jenž právě ztratil práci, může úvaha o šanci na restart spíš podráždit. Zrovna tak podnikatele, jehož firma se dostala do potíží, aniž by udělal nějakou chybu. Mnoho českých podniků se ale na krizi rozhodlo zareagovat proaktivně a okamžitě přepřáhl na výrobu respirátorů, roušek, ventilátorů nebo třeba „suché mlhy“, jíž se dá bleskově vydezinfikovat autobus. Pandemie vynáší na první místo obchodu zdravotnickou výbavu a inovace, na něž se Česko stejně snažilo víc zaměřit.

Kdo se dokáže podívat na krizi jako na příležitost, najde i momenty, jimiž českým vývozcům pandemie pomohla. Je to třeba oslabení koruny. Kurz ještě v předvečer krize atakoval silné pozice kolem 24,50 za euro, což exportérům krátilo marže. Teď se měna rázem vrací nad hranici 27 korun, tedy tam, kde ji musela dříve centrální banka udržovat několik let uměle, právě aby pomohla vývozcům. České zboží bude v zahraničí znovu lépe konkurovat cenou, což v příštích týdnech a měsících bude dvojnásobná výhoda, protože po koronaviru budou mít do kapsy hluboko všichni zákazníci.

Dalším plusem je volný pád ceny ropy, která za jediný měsíc zlevnila na polovinu. To znamená levnější mezinárodní dopravu i nižší náklady firem na benzín. Zní to krutě, ale koronavirus také rázem vyřešil problém, z něhož Česko hledalo cestu ven roky – nedostatek lidí na trhu práce. První vlnou nových nezaměstnaných jsou sice hlavně ti propuštění z restaurací a cestovního ruchu, zdá se ale, že stavy snižují i některé výrobní podniky. Takže životaschopné firmy budou mít konečně víc na výběr. S tím souvisí další plus. Končí neúměrný tlak na mzdy, který v minulých letech neodpovídal růstu produktivity a někdy hraničil s vydíráním zaměstnavatelů.

Světlých momentů je víc. Na dalších stránkách přinášíme přehled pomoci podnikatelům, příklady firem, které se s krizí perou úspěšně, a také zprávu o vývoji na klíčových trzích.

Kvůli tisku a distribuci uzavíráme vydání 14. dubna, informace jsou tedy platné k tomuto datu. Protože se ovšem situace kolem pandemie mění někdy v řádu minut, můžete nejčerstvější informace najít také na našich partnerských webových portálech Business-Info.cz a Euro.cz, které jsou neustále v reálném čase aktualizovány. **x**

Tomáš Stingl
stingl@mf.cz

OBSAH

TÉMA

Pomoc podnikatelům: Daňové úlevy, podpora OSVČ i kurzarbeit	4
V programech COVID si podnikatelé mohou půjčit bezúročně	6
Online semináře, help linka i pomoc s odběrateli. CzechTrade posiluje služby vývozcům	7
Sousedé ustáli příchod pandemie dobře	8
Západní Evropa virus podcenila	10
CzechInvest pomohl s virtuálním hackathonom i ochrannou maskou	12
Exportéři přepnuli na respirátory nebo dezinfekci	14
Před výrobou nábytku dostaly přednost roušky	16

PŘÍBĚH ÚSPĚCHU

Pandemie zvedla zájem o česká bezpilotní letadla	18
--	----

REGION POD LUPOU

Česko míří ke strategickému partnerství s Jordánskem	20
--	----

MEZINÁRODNÍ OBCHOD

Obchod s Polskem je od minulé krize v pasivu	23
Škoda dodá vagony pro varšavské metro	24
Egypt staví Novou Káhiru i investiční zóny u Suez	26
V deltě Nilu roste největší cukrovar světa	29

SERVIS PRO PODNIKATELE

Začíná platit vylepšené vzájemné uznávání výrobků v EU	30
BusinessInfo.cz: Češi vyzkoušejí proti koronaviru „suchou mlhu“	32

KALENDÁŘ

Podpora designu a exportní vzdělávání CzechTrade online	34
---	----

**ČESKÝ
EXPORT**
A PODNIKÁNÍ

CzechTrade

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

CZECHINVEST
Agentura pro podporu podnikání a investic

**ČESKÝ EXPORT
A PODNIKÁNÍ**
Příloha týdeníku Euro
a měsíčníku Profit
vzniká ve spolupráci
s agenturami
CzechTrade, CzechInvest
a Ministerstvem průmyslu
a obchodu

REDAKČNÍ RADA
Štěpánka Filipová
Marcela Havlová
Pavel Hubáček
Lucie Klabanová
Jana Kohoutová
Marie Košťálová
Zuzana Pluhařová
Zuzana Synková
Martin Zíka

VYDÁVÁ
Mladá fronta a. s.
Mezi Vodami 1952/9
143 00 Praha 4
www.mf.cz

GENERÁLNÍ ŘEDITEL
Jan Mašek

ŠÉFREDAKTOR
Tomáš Stingl

GRAFIK:
Petr Malinovský

KOREKTORKA:
Rea Čepelová

INZERCE
E-mail: obchod@mf.cz

TISK
Triangl, a. s.

Samostatně neprodejné
Číslo 4, vychází 20. dubna 2020.

2020 © Mladá fronta a. s.

Veškerá práva vyhrazena.
Jakékoli užití části nebo celku,
zejména přetisk včetně šíření
jakýmkoli způsobem bez výslovného
svolení vydavatele, je zapovězeno.

mladá fronta

Český export a podnikání online
www.euro.cz/byznys/export-a-podnikani/

Foto na titulní straně:
Ilustrační koláž k pandemii.

Foto: Shutterstock.com

Pomoc podnikatelům: Daňové úlevy, podpora OSVČ i kurzarbeit

Vláda chce podle vicepremiéra a ministra průmyslu a obchodu Karla Havlíčka nasměrovat na pomoc ekonomice bilion korun. Peníze jdou na příspěvky živnostníkům, bezúročné úvěry firmám či na ošetřovné pro rodiče, kteří museli zůstat doma s dětmi. Velké částky spolkne kurzarbeit, který má udržet lidem práci a firmám životaschopnost.

Na podporu české ekonomiky cílí desítky opatření. Nejaktuálnější informace lze nalézt na webu vlády, jednotlivých ministerstev nebo například ve speciálu portálu Business-Info.cz. Následuje přehled nejdůležitějších opatření připravených v době uzávěrky magazínu:

✖ Program COVID II. Osobám samostatně výdělečně činným (OSVČ) i malým a středním podnikům bude Českomoravská záruční a rozvojová banka ručit za úvěry u komerčních bank a také jim přispěje až milionem korun na úhradu úroků. Podpořeno by tak mohlo být více než sedm tisíc projektů v souhrnné hodnotě okolo dvaceti miliard korun (*více na straně 6*).

✖ „Ošetřovné“ pro OSVČ. Tedy dotace ve výši 424 Kč za každý den v karanténě nebo ošetřování člena rodiny. Jde o období ošetřovného u zaměstnanců. Vyplácet ho bude ministerstvo průmyslu a obchodu.

✖ Přímá podpora OSVČ. Jde o podpůrné opatření pro OSVČ, díky kterému ti, kteří byli současnou pandemií a souvisejícími opatřeními vlády zasaženi nejvíce, získají přímou podporu ve výši 25 tisíc korun. Mimořádná pomoc se bude vyplácet na základě žádosti doručené Finanční správě, a to až do odvolání nouzového stavu.

✖ Programy Technologie COVID a Czech Rise Up – Chytrá opatření proti covid-19. Podporují výrobu zdravotnických prostředků a vývoj a nasazení nových technologií pro boj proti koronavirové nákaze.

✖ Balíček opatření na podporu dopravy. Dopravcům nákladní kamionové dopravy se odloží platby za mýto i silniční daň. Také se posílí

investice do dopravní infrastruktury a pomoci by se měli dočkat i pendleři cestující mezi Českem a Slovenskem či Polskem.

✖ Takzvaný kurzarbeit, tedy kompenzace pro zaměstnavatele, kterým současná situace znemožnila přidělovat práci zaměstnancům z důvodu nařízení karantény či péči o dítě u významné části zaměstnanců. Kompenzace pro ty zaměstnavatele, kteří prokážou, že nemohou vyrábět kvůli omezení dostupnosti nezbytných vstupů nebo že důvodem přerušení činnosti firmy je omezení poptávky po jejich výrobcích či službách.

✖ Liberační balíček, kterým se podnikatelům promíjí červnové zálohy na daň z příjmů fyzických a právnických osob, zavádí institut zpětného působení daňové ztráty, posunuje termín pro podání daňového pří-

První fázi boje s pandemií ustálo Česko solidně, teď přijde účet za ekonomické dopady.

znání k dani z nabytí nemovitých věcí, promíjí daň z přidané hodnoty u zboží, které je dodáno bezúplatně, řeší příslušenství silniční daně.

STÁTNÍ AGENTURY S NOVÝMI SLUŽBAMI ZDARMA

Na krizi zareagovaly také státní agentury tím, že nabídly zadarmo i služby, které jsou jindy zpoplatněny, nebo zavedly úplně nové služby. Patří sem následující nabídky:

✖ Agentura CzechTrade nabídla bezplatné individuální exportní poradenství. Poskytují ho její experti v 58 zemích světa. A to jak přes českou centrálu CzechTrade v Praze, tak i v zahraničních kancelářích (*více na straně 7*).

✖ Propojování firemních nabídek státu či firem navzájem. Platformu www.spojujemecesko.cz, kde lze

Speciál portálu BusinessInfo.cz o pomoci v době koronaviru

Foto: Shutterstock.com

nabídnout produkty a služby státu nebo dalším společností a také požadovat pomoc od ostatních, spustila agentura CzechInvest ve spolupráci s ministerstvem průmyslu a obchodu, ministerstvem zdravotnictví a Svazem průmyslu a dopravy ČR (více na stranách 12 až 15).

✖ **Bankovní produkty ČEB.** Předexpozitní financování, úvěry, odkup pohledávky či záruční produkty na uvolnění cashflow. Služby českým firmám od ČEB ve spolupráci s EGAP.

KVŮLI POMOCI SE MĚNÍ NĚKTERÉ ZÁKONY

Vláda rovněž upravuje mnohé právní předpisy, což představuje další pomoc podnikatelům a živnostníkům. V tuto chvíli se nacházejí v různých fázích legislativního procesu. Konkrétně jde mimo jiné o následující úpravy:

✖ **Novela zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2020,** který s ohledem na předpokládaný výpadek příjmů a nárůst výdajů v souvislosti s přijatými opatřeními na pomoc české ekonomice a pracujícím počítá s navýšením schodku státního rozpočtu z původních 40 miliard na 200 miliard korun.

✖ **Legislativu k sociálnímu zabezpečení a novelu zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění,** kterou se OSVČ na půl roku odpouští minimální povinné platby na sociální a zdravotní pojištění. Odpuštění odvodů se bude týkat asi milionu živnostníků, přičemž doba od března do srpna se jim normálně započítá.

✖ **Návrh zákona o některých úpravách v oblasti evidence tržeb** v souvislosti s vyhlášením nouzového stavu. Vláda navrhuje odložit spuštění závěrečné fáze elektronické evidence tržeb do doby uplynutí tří měsíců od ukončení stavu nouze a na stejnou dobu chce pro podnikatele výjimku z povinnosti EET používat kromě povinnosti zacházet s autentizačními údaji, certifikátem pro evidenci tržeb a blokem účtenek tak, aby předešli jejich zneužití.

✖ **Návrh zákona o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS-CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení,** poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a exekučního řádu – má zmírnit dopady pandemie na účastníky soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby.

✖ **Návrh zákona o některých opatřeních v oblasti splácení úvěrů v souvislosti s pandemií covid-19.** Počítá s vyhlášením moratoria na splácení úvěrů a hypoték, které by bylo, pokud je Parlament schválí a prezident podepíše, závazné pro všechny banky a nebankovní společnosti. Dlužníkům z řad fyzických osob i firem umožní přerušit splácení na tři nebo šest měsíců, pokud o to projeví zájem.

✖ **Návrh novely zákona o spotřebitelském úvěru.** Má rozšířit omezení sjednané sankce vyplývající z prodlení se splácením spotřebitelského úvěru i na prodlení se splácením

Pro živnostníky, kteří museli zůstat doma kvůli hlídání dětí po uzavření škol, bylo schváleno ošetřovné ve výši 424 korun denně.

Aktuální informace o pomoci pro podnikatele na webu ministerstva průmyslu a obchodu

peněžitého dluhu osoby samostatně výdělečně činné, která je v prodlení po dobu tří měsíců, tedy po dobu, která dle insolvenčního zákona stanoví domněnku její platební neschopnosti. Cílem je odvrátit pád dlužníků do dluhové pasti.

PANDEMIE ZMĚNÍ I TRH S BYDLENÍM A NÁJMY

Některé nové zákonné úpravy směřují i na narovnání realitního trhu či lepší kontrolu ubytování turistů, kteří se mohou stát zdrojem nákazy. Jsou to následující úpravy:

✖ **Návrh zákona o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS-CoV-2 na nájemce prostor sloužících k uspokojování bytové potřeby,** na příjemce úvěru poskytnutého Státním fondem rozvoje bydlení a v souvislosti s poskytováním plnění spojených s užíváním bytů a nebytových prostorů v domě s byty. Mimořádná právní norma zakazuje dát lidem, kteří se kvůli epidemii ocitli ve finanční tísní, výpověď z nájmu kvůli prodlení s placením nájemného. Zavádí rovněž možnost odložení splatnosti splátek úvěrů poskytnutých Státním fondem rozvoje bydlení, a to na dobu do 30. listopadu 2020.

✖ **Návrh zákona o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS-CoV-2 na nájemce prostor sloužících podnikání.** Chrání nájemce komerčních prostor, kteří z důvodu výpadku příjmů budou mít problémy se zaplacením nájmu. I na ně se bude vztahovat přechodné moratorium.

✖ **Novela zákona o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu.** Má zavést novou povinnost pro pronajímatele ubytovacích prostor jako Airbnb sdílet obecnému živnostenskému úřadu na základě jeho výzvy počet uzavřených smluv o službě cestovního ruchu, celkovou cenu za tyto služby, ale i adresu místa, na které byli hosté ubytováni. Získané údaje pak bude možné předat jinému státnímu kontrolnímu orgánu, například krajské hygienické stanici, aby bylo možné vytravovat tyto osoby, většinou cizince, pokud by se objevilo podezření na možnost šíření infekční choroby. ✖

Ministerstvo průmyslu a obchodu

V programech COVID si podnikatelé mohou půjčit bezúročně

Na pomoc firmám poškozeným důsledky koronaviru stát připravil tři programy bezúročných půjček. První přinesl rychlou bezprostřední pomoc, druhý větší podporu na tři roky. Třetí program má pomoci firmám z Prahy.

Foto: Shutterstock.com

Výraz covid se v uplynulých týdnech objevoval v médiích obvykle ve velmi negativních souvislostech. V názvu třech nových programů státní Českomoravské záruční a rozvojové banky (ČMZRB) ale má pro jednu dobrou konotaci. Firmám postiženým důsledky pandemie přináší možnost půjčit si bez úroku a se zárukou státu.

V prvních dubnových dnech se zájem upíral na záruční program COVID II. Jen v prvním kole do něj ČMZRB přijala 5900 kompletních žádostí v objemu 19 miliard korun. „Zájem o program byl opravdu extrémní. To potvrzuje jeho výjimečný přínos pro živnostníky a malé a střední podniky,“ uvedl Jiří Jirásek, předseda představenstva a generální ředitel ČMZRB. Pro velký zájem banka nabídla šanci dalším žadatelům. „Živnostníci a podnikatelé, kteří nestihli svou žádost podat,

V prvním kole přijala ČMZRB do programu COVID II na 5900 kompletně vyplněných žádostí.

Podrobné informace a formuláře k programu COVID II

se mohou přihlásit v druhém kole. To spouštíme 20. dubna,“ informoval Jirásek.

Program je určen podnikům s méně než 250 zaměstnanci a ročním obratem pod 43 milionů eur. O podporu nejčastěji zažádali malí a střední podnikatelé napříč téměř všemi obory, například ze stavebnictví, strojírenství, textilního průmyslu, restaurací, turistických služeb, obchodu, dopravy i dalších oborů.

V rámci programu bude ČMZRB ručit za úvěry komerčních bank, a to až do 80 procent jejich výše, a přispívat na úhradu úroků. Ručit za úvěry bude po dobu tří let.

STÁT ZAPLATÍ MÍSTO ŽADATELE AŽ MILION KORUN

Program funguje v klasickém záručním režimu. Zájemce si požádá o provozní úvěr v bance, se kterou je zvyklý spolupracovat. Upozorní ji, že chce využít záruční program COVID II,

a následně požádá ČMZRB o záruku. Ta se zaručí provozními úvěry až do výše 15 milionů korun s tím, že bude přispívat na úroky.

Mechanismus je nastaven tak, aby velká část žadatelů dosáhla na bezúročný nebo téměř bezúročný úvěr. U úvěrů do půl milionu korun proplatí ČMZRB úroky do výše až sto padesát tisíc. U úvěrů mezi půl milionem až milionem proplatí až dvě stě tisíc korun. U vyšších úvěrů platí pro přispěvek na úroky strop jednoho milionu korun.

Živnostníci a podnikatelé, kteří nestihli svou žádost podat, se mohou přihlásit v druhém kole od 20. dubna.

Program je samozřejmě zajímavý i pro soukromé banky, protože je pro ně v době hospodářského útlumu novou šancí na byznys a zároveň mají spolehlivého ručitele v podobě státem vlastněné ČMZRB. Nejčastěji o podporu dosud žádali klienti Komerční banky, ČSOB, České spořitelny, Raiffeisenbank, UniCredit Bank, Oberbank, Moneta Money Bank a Sberbank.

POMOC MAJÍ DOSTAT I PRAŽSKÉ FIRMY

Program navázal na COVID I, jehož smyslem byla rychlá bezprostřední pomoc podnikatelům v nejkritičtější fázi krize.

Rozsáhlejší COVID II ale bohužel nemohou využít firmy z Prahy, protože jsou na něj použity peníze ze strukturálních fondů EU, což Prahu vylučuje. ČMZRB proto chystá COVID III, který bude zaměřen naopak právě na firmy, které realizují své projekty v hlavním městě. Parametry programu by měly být velmi podobné jako u COVID II. **x**

(red)

Online semináře, help linka i pomoc s odběrateli. CzechTrade posiluje služby vývozcům

Agentura CzechTrade nabídla po čas trvání pandemie služby exportérům zdarma a přináší spoustu novinek. Zájem firem, které se snaží udržet svůj zahraniční byznys, je mimořádný. Oproti loňsku se téměř zdvojnásobil, říká generální ředitel agentury Radomil Doležal.

Foto: CzechTrade

► CzechTrade zareagoval rychle na novou situaci v době koronaviru. Co nabízíte za novinky?

Všechny exportéry určitě potěší, že až do konce září budou naše služby bezplatné. V těžké době je přitom zájem vývozců o naši pomoc obrovský. Jen v březnu se poptávka firem po individuální spolupráci s našimi zahraničními kancelářemi v meziročním srovnání téměř zdvojnásobila. A od zavedení bezplatných služeb evidujeme přes 350 nových zakázek. Situace není pro exportéry lehká, ale jejich chuť vyvážet nezmizela. Podat jim pomocnou ruku je pro nás samozřejmostí.

► Jak byste jim doporučil postupovat?

Důležité je, aby zůstali v kontaktu se svými zahraničními odběrateli. V tom se mohou spolehnout na naše kolegy v zahraničních kancelářích, kteří jsou profesionálové na svém místě. Jsou vstřícní a flexibilní, což je o to cennější právě teď v neobvyklé situaci, která přišla s koronavirem. Mohou nyní vypomoci jako spolehliví zástupci českých firem

Aktuální
zpravodajství
CzechTrade
ze zahraničních
trhů v době
koronaviru

přímo na místě, když sami podnikatelé momentálně nemohou do světa vycestovat. Můžeme být takovou prodlouženou rukou vývozců celkem v 58 zemích, kde máme zastoupení. Veliký zájem exportérů ukazuje, že jsme se trefili do jejich apetitu a potřeb.

► Jaké další aktivity byste v pomoci proti důsledkům pandemie zmínil?

Už od 16. března funguje celostátní informační linka 1212, do jejíhož provozu je zapojeno také 13 našich pracovníků. Linka slouží jako základní rozcestník pro dotazy souvisejících s koronavirem. Informace o pomoci najdou podnikatelé také na webu CzechTrade a na stránkách portálu pro podnikání a export BusinessInfo.cz, kde neustále rozšiřujeme zprávy o stavu pandemie ve světě i o různých formách pomoci podnikatelům. Od konce března mohou čtenáři využít na těchto stránkách také chatbot. Jde o program, který simuluje lidskou konverzaci nebo chatování skrze umělou inteligenci a pomáhá tazatelům s nalezením odpovědi.

Přehled
poskytovaných
služeb CzechTrade

► Velký ohlas vzbudily online exportní semináře. Jak fungují?

Kvůli omezení pohybu i zákazu setkávání většího počtu osob si teď byznysmeni logicky zvykají ledacos vyřešit po internetu – třeba formou online konferencí. Rozhodli jsme se jít v tom exportérům naproti. Exportní semináře, které byly už dříve velmi populární, jsme přenesli do online podoby. Hned první webový seminář, který se zaměřil na Německo jako na nejdůležitějšího obchodního partnera, byl během pár dní plně obsazen. Limit byl 90 účastníků. Pro velký zájem ho tedy budeme opakovat 23. dubna. Ředitel kanceláře CzechTrade v Düsseldorfu Adam Jareš se s touto formou semináře popral velmi dobře. Udržel pozornost posluchačů až do konce a v živém přenosu odpovídal na dotazy. Výhodou těchto seminářů je, že lze využít všechny technické možnosti. Vedle prezentace samotného lektora je samozřejmostí promítání různých webových stránek, dokumentů, grafů a dalších informací. Účastníci nejsou jen pasivními posluchači, ale aktivně se zapojují – otázky kladou prostřednictvím chatu nebo napřímo přes mikrofon. Stejně oblíben se těšil i náš druhý seminář o Kazachstánu a Kyrgyzstánu.

► Chystají se online semináře zaměřené na další země?

Už v nadcházejících dnech to budou semináře o státech Latinské Ameriky a Skandinávie. Na květen připravujeme například Velkou Británii, Francii, Mexiko, Belgie, Itálii nebo Španělsko. (Další informace v Kalendáři na straně 34). Pro CzechTrade jsou tyto semináře novou zkušeností, ale podnikatelé je vítají. Snažíme se hledat mimo osvědčené formy i ty nové.

► Jak identifikujete, co aktuálně vývozců nejvíce potřebují?

Pravidelně zjišťujeme potřeby českých exportérů a podle toho naše služby přizpůsobujeme. V blízké době chystáme nový a důkladný průzkum, který nám dá o jejich potřebách v době koronaviru další tvrdá data. I nadále chceme být firmám oporou a spolehlivým zastoupením v zahraničí. **x (red)**

Sousedé ustáli příchod pandemie dobře

Čtyři státy sousedící s ČR zvládly úvodní nápor koronaviru lépe než západní Evropa. To může být plusem i pro český vývoz, když přesně jeho polovina míří v posledních letech právě k nim. A význam Německa, Slovenska, Polska a Rakouska pro export po pandemii možná ještě vzroste.

koronaviru se svět a hranice budou otevírat jen pomalu a podle hesla košile bližší než kabát se logicky bude nejdřív a nejrychleji oživovat český obchod s nejbližšími sousedy.

NĚMECKO

Firmy doufají v letní probuzení

Západní soused ČR patří k nejpostiženějším zemím světa z hlediska počtu nakažených, pyšní se však také jednou z nejnižších úmrtností. Němci to vysvětlují především rychlým a efektivním testováním obyvatel. Virus se díky tomu podaří zachytit v raném stadiu a léčba pak probíhá méně dramaticky. Navíc má Německo obrovskou kapacitu nemocničních oddělení s potřebnou speciální výbavou. K dispozici má 27 tisíc lůžek intenzivní péče a 25 tisíc ventilátorů. Dalších 10 tisíc ventilátorů objednálo kvůli nástupu pandemie. Dá se říci, že Německo bylo na virus připraveno lépe než všechny ostatní evropské země.

Mnoho firem ovšem přesto očekává v důsledku pandemie obrovské ztráty. Spolková vláda proto sestavila balíček finanční pomoci o celkovém objemu 650 miliard eur, který schválil ve zrychlené proceduře Bundestag. Jedná se o největší pomoc firemnímu sektoru v poválečné historii Německa.

Balíček se skládá mimo jiné z grantů pro malé podniky a OSVČ v celkové výši 50 miliard eur. Tyto granty by měly pomoci zejména s provozními náklady, jako jsou nájem, platby energií nebo leasingové splátky. Dále balíček obsahuje ochranný fond pro společnosti nad 250 zaměstnanců ve výši 600 miliard eur a prostředky na podporu likvidity formou zvýhodněných úvěrů státní banky KfW, a to v neomezené výši. Úvěrové žádosti jsou přijímány prostřednictvím domácích bank či vybraného finančního partnera. Půjčky jsou úročeny výhodnou sazbou – pro malé a střední firmy v rozmezí 1 až 1,46 procenta, u větších

Foto: Shutterstock.com

Zatímco země jako Itálie, Francie, Španělsko nebo Velká Británie první příval koronavirové nákazy zjevně podcenily, centrální Evropa si zatím vede lépe. Německo má sice zhruba stejný počet registrovaných případů jako Francie, ale pětikrát méně obětí. Díky vyspělému zdravotnictví a dobré organizaci mohli Němci dokonce nabídnout velký převis svých nevyužitých nemocničních lůžek postiženějším národům.

Slovensko, které zareagovalo společně s ČR jako jedna z prvních zemí EU zavedením přísných opatření, dokonce dlouho nemělo žádnou oběť a i v půli dubna registrovalo jen dva mrtvé. Také Polsko zřejmě i díky větší vzdálenosti od evropských epicen-

Německo kvůli epidemii zastavilo mimo jiné příjem uprchlíků.

Aktuální situace v Německu

ter nákazy zatím udrželo vzhledem k počtu obyvatel relativně nízký počet obětí. Rakousko (zejména oblast Tyrolska u hranic s nejpostiženějším regionem severní Itálie) bylo naopak pandemií silně zasaženo hned od začátku a mělo mezi prvními vysoký počet případů. Přesto země nakonec dokázala udržet nákazu pod kontrolou.

Až odezní první fáze krize – tedy boj o zdraví a životy obyvatel – přijde ve druhém sledu rekonstrukce ekonomik. To, že střední Evropa ustála úvodní nápor viru bez velkého kolapsu, může znamenat rychlejší zotavení hospodářství. Pro český vývoz, který v posledních letech zhruba z 50 procent mířil právě do sousedních zemí, je to stěžejní. Po

firem 2 až 2,12 procenta. Od dubna se stát rozhodl za účelem rychlejší administrace úvěrů neprověřovat finanční zdraví firem a poskytuje půjčky všem podnikům, které o to požádají. Stát do určité výše ručí za 100 procent úvěru.

Německé firmy doufají v takzvaný Nachholeffekt, tedy že pokud nebude průmyslová výroba zastavena na příliš dlouhou dobu, podaří se část výpadku dohnat v letních měsících. Německo si navíc v posledních letech vytvořilo polštář, který se může v krizové době hodit. Oproti jiným zemím EU má relativně nízkou míru zadlužení a díky přebytkům státního rozpočtu v minulých letech může spolková vláda pumpovat do ekonomiky miliardy eur a udržovat ekonomiku v chodu i po delší dobu krize. ✖

Adam Jareš, CzechTrade Düsseldorf

SLOVENSKO

Nová vláda hned musí řešit krizi

Rovnou do těžké situace, jakou nepamatují moderní slovenské dějiny, nastoupil nový kabinet premiéra Igora Matoviče. Od vlády se čekají reformy a zakročení proti korupci a mafii. Nejdříve ale stojí proti koronaviru. Zdravotní důsledky zatím Slovensko zvládá dobře, tíživé ovšem mohou být ty hospodářské. Národní banka Slovenska predikuje letos propad ekonomiky v rozmezí od 4,5 až do 9,4 procenta. Recese může přechodně připravit o práci 75 až 130 tisíc lidí. Stát hned přijal první rychlá ekonomická opatření. Proplatí 80 procent platu zaměstnancům firem, jejichž provozovny byly nebo jsou povinně uzavřeny. Bude garantovat poskytnutí bankovních záruk ve výši 500 milionů eur měsíčně, aby banky byly schopny refinancovat podnikatele za výhodných podmínek. Zaměstnanci v karanténě a rodiče na ošetřovném dostávají 55 procent z hrubé mzdy. Stát poskytuje příspěvek živnostníkům a zaměstnancům firem, kterým významně klesly tržby. Platí odklad záloh daně z příjmu při výrazném poklesu tržeb či možnost zápočtu doposud neuplatněné ztráty z podnikání, a to od roku 2014. Náklady na první rychlá opatření mohou dosáhnout 1,5 miliardy eur, což představuje více než jedno procento slovenského HDP měsíčně. ✖

Nora Gill, CzechTourism Bratislava

RAKOUSKO

Země se zvolna vrací k normálu

Alpská země byla mezi prvními silně zasaženými evropskými státy, nyní se ale zase mezi prvními začíná zotavovat k běžnějšímu provozu. Omezení vycházení je sice prodlouženo až do konce dubna, ale obchody budou fungovat. Od 14. dubna jsou otevřeny malé prodejny a také stavební a zahradní centra. Od 1. května by měly otevřít také velké obchody a například i kadeřnictví.

Od poloviny května by mohlo dojít k postupnému otevírání – pokud se epidemie bude i nadále vyvíjet správným směrem – též v případě sportovišť, bazénů nebo fitness center.

Také by se v polovině května mohly začít otevírat i školy, což napomůže k návratu do běžného fungování v řadě firem, protože se rodiče budou moci vrátit na pracoviště. Od července by se pak znovu mohly začít konat hromadné akce, což je signálem, že by se na podzim v Rakousku opět mohly rozběhnout například veletrhy nebo konference.

Příliš pozitivní ovšem nebyl komentář premiéra Sebastiana Kurze ohledně cestování. Uvedl, že dokud proti koronaviru nebude vyvinuta účinná vakcína, neumí si představit cestování bez jakýchkoli omezení, jak tomu bylo před krizí. Hrozí podle něj, že by virus mohl být do země znovu zavlečen.

Bank Austria v nové prognóze hovoří o poklesu rakouského HDP o 0,6 procenta, což by byl nejslabší

Rakousko zůstalo i během krize průjezdné pro kamiony zajišťující přepravu zboží.

Aktuální situace na Slovensku

Aktuální situace v Rakousku

Aktuální situace v Polsku

výsledek od roku 2009. Pro první pololetí dále předpokládá technickou recesi, ale následně o to silnější růst, který by měl v roce 2021 činit dvě procenta. Bank Austria dále očekává deficit státního rozpočtu 1,2 procenta HDP, inflaci kolem jednoho procenta a nezaměstnanost zhruba 7,3 procenta. Už na konci března se ovšem počet nezaměstnaných zvýšil o 170 tisíc lidí. Obecně je rakouská ekonomika silně závislá na vývoji v Německu, kam míří 30 procent vývozu. Efekt na hospodářský růst v Rakousku bude mít i situace v Číně a pokles tamní poptávky. ✖

Julie Havlová, CzechTrade Vídeň

POLSKO

Na protikrizový štít dá kabinet desetinu HDP

Pro zmírnění dopadů koronaviru představila polská vláda „protikrizový štít“. To je soubor celé řady opatření. Souhrnně platí, že vláda uvolní na pomoc podnikatelům a podporu ekonomiky přibližně 10 procent HDP. Záchranný štít se skládá z pěti pilířů – bezpečnosti zaměstnanců, finanční podpory firmám, ochrany zdraví, posílení finančního systému a programu veřejných investic. Centrální banka například výrazně snížila úrokové sazby, podnikatelé získali různé úlevy v oblasti odvodů či možnost čerpat zvýhodněný úvěr s jen symbolickým úrokem. (Podrobnější informace k situaci polského trhu na stranách 23 až 25). ✖

Ivo Šipl, CzechTrade Polsko

Západní Evropa virus podcenila

Foto: Shutterstock.com

Itálie, Francie nebo Velká Británie patří k zemím, které byly zasaženy koronavirem nejhůře. O to víc bude ve druhém sledu postižena i ekonomika.

Pandemie je katastrofou pro Benátky a další italská města žijící z turistického ruchu, který dosud zajišťoval 13 procent HDP země.

ní přijde až v květnu. Školy zůstávají zavřené minimálně do 18. května, vědecká reprezentace ale žádá o otevření škol až v září.

Premiér Giuseppe Conte oznámil schválení nového finančního balíčku na podporu ekonomiky ve výši 400 miliard eur. Z této částky by měla být použita polovina na interní zajištění zaměstnanců, pracovních sil a obecně sociálně-ekonomické aspekty. Zbylé finance by měly být určeny primárně na podporu exportu, který je tahounem italského HDP.

Dohromady s dekretem #CuraItalia, kdy došlo k uvolnění 350 miliard eur, jde tedy celkem na pomoc ekonomice 750 miliard eur, to je téměř polovina italského HDP. Je zcela jasné, že pád ekonomiky bude v prvním pololetí enormní. Kumulativní pokles se v prvních dvou čtvrtletích očekává až na úrovni 10 procent HDP. Za předpokladu, že bude ukončen krizový stav a dojde k významnějšímu nastartování produkce nejpozději na konci května, může být pokles HDP za celý rok 2020 asi šest procent. V roce 2021 se pak očekává částečné oživení ekonomiky. ✖

Marek Atanasčev, CzechTrade Milán

Jak se šíří koronavirus od východu k západu, jako by se pořád opakoval podobný scénář. Země, které plný zásah nákazy teprve čekal, se na nástup pandemie dávaly zpozždě a podcenily včasnou prevenci. Mnohé západoevropské státy chtěly nejprve zkusit cestu získání kolektivní imunity. Dát od začátku promoření populace příliš volný průběh se ale nevyplatilo. Velká Británie nebo Nizozemsko tak vlastně získaly jen odklad jednoho dvou týdnů, a stejně nakonec k přísnějším opatřením musely přistoupit. Hospodářsky tedy žádnou výhodu nezískaly a pro zdraví populace se ukázalo toto zpoždění jako fatální, které vedlo k lavinovitému šíření nákazy. Země Beneluxu, Velká Británie a některé jižní státy EU mají v poměru k počtu obyvatel nejvyšší podíl úmrtí na koronavirus.

Jednou z mála zemí, která zatím dokázala nápor viru ustát, aniž by zároveň příliš omezila běžné fungování státu, je Švédsko. Tato země jako už dříve v historii v jiných souvislostech představuje zajímavou třetí cestu. Ta ovšem souvisí se švédskou disciplinovanou mentalitou, menší hustotou obyvatel a dalšími faktory. Je otázkou, zda by mohl podobný model zafungovat jinde.

ITÁLIE

Situace se zlepšuje, ekonomiku ale to nejhorší čeká

Italská vláda začíná projednávat spuštění takzvané fáze 2, kdy by mělo docházet k postupnému uvolňování restrikcí. Je možné, že první menší podniky budou otevřeny ještě před koncem dubna, nicméně větší uvolně-

Aktuální situace v Itálii

Aktuální situace ve Francii

FRANCIE

Vysoký dluh asi poroste o dalších 10 procent

Francouzský ministr hospodářství Bruno Le Maire prohlásil, že důsledkem aktuální epidemie bude ve Francii nejhorší hospodářská recese od roku 1945. Pád HDP bude také mnohem větší než zhruba dvě procenta v krizovém roce 2009. Francouzská centrální banka odhaduje pokles HDP v letošním prvním kvartále až na šest procent. Francouzské firmy podle ní teď pracují asi na polovinu svých kapacit. Jde i o nepřímé vlivy, jako jsou nižší produktivita při práci z domova v utlučených oborech nebo naopak přeměra přesčasů v oborech silně exponovaných během sanitární krize. Odhadované nepřímé faktory mají představovat 50 až 100 procent přímých ztrát. Francouzský veřejný dluh

Po úvodním klidu před bouří vzali Britové v souvislosti s růstem počtu nakažených supermarketů útokem.

by měl vzrůst o 10 procent (z necelých 100 procent HDP ke konci loňského roku). Vláda spustila masivní pomoc ekonomice, což zahrnuje například kurzarbeit, podpůrné dávky pro živnostníky či posílení pojištění pro vývozce. **x**

Vítězslav Blažek, CzechTrade Paříž

NIZOZEMSKO

Vláda má čtyři prognózy, všechny počítají s recesí

Nizozemská vládní plánovací kancelář CPB zveřejnila čtyři prognózy dopadu koronakrizy na ekonomiku. Od světle šedých po černé vyhlídky, všechny čtyři varianty počítají pro letošek s recesí a poklesem HDP mezi 1,2 až 7,7 procenta. Pro srovnání, v krizových letech 2008 a 2009 byl

Aktuální situace v Nizozemsku

propad 3,7 procenta. Nejhorší scénář predikuje také nárůst nezaměstnanosti z únorových 2,9 až na 9,4 %. CPB dodává, že současná vládní strategie je sice koncipována na finanční podporu zaměstnavatelů vůči jejich zaměstnancům tak, aby zabránila hromadnému propouštění a bankrotům firem, ale situaci může „jen“ zmírnit, ne jí zcela předejít.

Podle všech výpočtů dojde ke znatelnému zhoršení stavu veřejných financí. CPB nicméně předpokládá, že nedojde k přímému ohrožení výše státního dluhu. I při nejhorší možné variantě by na konci roku 2021 neměl být veřejný dluh vyšší než 73,6 procenta HDP. Na pomoc ekonomice již v rámci záchraných balíčků plynou miliardy eur. Ministerstvo financí ovšem zároveň apelovalo na morálku a svědomí ni-

Aktuální situace ve Velké Británii

zozemských společností, aby vládní podpory a nouzovou kompenzací nezneužívaly. **x**

Andrea Märzová, CzechTrade Benelux

VELKÁ BRITÁNIE

Čekají se bankroty dříve prosperujících firem

Paul Dales z Capital Economics předpokládá ve druhém čtvrtletí letošního roku propad britského HDP o 2,5 procenta, ekonom Julian Jessop predikuje meziroční pokles dokonce až o šest procent a složitý návrat k normálu. Důvod je podle něj jednoduchý: Očekávané bankroty dříve profitabilních firem.

Britská ekonomika i export by podle odhadů měly poklesnout na nejnižší hranici od roku 2009 jako následek kombinace zpomalení globální ekonomiky, epidemie koronaviru a nejasných obchodních podmínek pro rok 2021. Kombinace covid-19 a brexitu je nesmírně nešťastná. Letos se navíc očekává pokles investic a poptávka ze strany koncových zákazníků má být nejnižší od roku 2011. V současné době se hovoří primárně o krátkodobých dopadech na britské hospodářství. Pokud by ale současná situace přetrvávala déle, narušení dodavatelských řetězců a pokles poptávky by mohly mít dlouhodobý vliv na ekonomické výsledky firem. Mezi nejvíce zasažená odvětví zatím patří pohostinství, aerolinky a cestovní ruch. Pandemie se ale dotýká i všech odvětví výroby, do které spadá – i pro exportní aktivity České republiky klíčový – sektor automotive. **x**

Martin Macourek, CzechTrade Londýn

Švédská třetí cesta: ochránit zdraví, ale nezmrazit ekonomiku

Severská země zvolila v boji proti koronaviru jinou cestu než většina Evropy. Vláda stanovuje jen mírné restriktce a spoléhá na doporučení a dobrovolnou disciplínu, která je spojena se švédskou náturou. Ekonomiku zatím nechává částečně běžet. Odmítnutí drastických opatření vychází z přesvědčení, že většinová, zdravá populace jeví reaktivně mírný průběh nemoci. Vláda vydává pouze doporučení,

nikoli příkazy. Švédskou prioritou je péče o staré, nemocné a jinak náchylné k vážnému průběhu nemoci.

Švédsko však neuzavřelo hranice, prozatím nijak nelimituje pohyb, shromažďovací limit byl sice snížen na 50 osob, vláda ale nezavřela školy (pouze doporučila uzavřít střední a vysoké školy) a nevyhlásila žádný nouzový stav. Restaurace, hospody, kavárny

a bary mohou zůstat otevřené, ale smějí poskytovat služby pouze v případě, že mají místa k sezení.

Ekonomice vláda poskytla bezprecedentní balíčky, které zahrnovaly 800 miliard švédských korun od Centrální banky, 434 miliard od vlády a 200 miliard švédských korun od Exportní banky. To je celkem 1434 miliard (švédská koruna je v současnosti asi 2,50 Kč).

Země má na krizi „našetřeno“ z lepších časů. Ministr financí Magdalena Anderssonová přednesla na konci března zprávu o výhledu ekonomiky, v níž zaznělo, že je Švédsko v relativně dobré pozici, má rozpočtové přebytky, zadlužení je pouze 35 procent HDP a ekonomika je robustní. **x**

Tomáš Rousek, CzechTrade Skandinávie

CzechInvest pomohl s virtuálním hackathonem i ochrannou maskou

V době koronaviru agentura CzechInvest rychle pomohla propojit firmy a spustit nové projekty, jako jsou weby Spojujeme Česko a CoVpoint nebo virtuální hackathon Hack the Crisis. „Doposud vždycky lidstvo vyšlo z každé krize posíleno. Velmi věřím podnikavosti českých lidí,“ říká generální ředitel CzechInvestu Patrik Reichl.

› CzechInvest se rozsáhle zapojil do pomoci v boji proti důsledkům pandemie. V čem především?

Těch aktivit, na kterých se podílíme, je hodně. V prvních dnech jsme zásadním způsobem podpořili call centrum linky 1212. Ujali jsme se i sběru relevantních podnětů od volajících. Ty dodnes pravidelně zpracováváme a předáváme jako podklad pro jednání vlády. V regionech poskytujeme online konzultace, pro podnikatele jsme vytvořili rozcestník podpory firem. Snažíme se jim radit, jakou podporu mohou čerpat. Naši specialisté zabezpečují také poradní linku pro přeshraniční pohyb osob, zboží a služeb. Další činností, kterou děláme od počátku, je propojování nabídek a poptávek po zdravotních a ochranných pomůckách. Aktivita se natolik rozvinula, že z ní po několika dnech vznikl webový portál CoVpoint a další iniciativy pod hlavičkou Spojujeme Česko. Spolupracujeme také na přípravách programů pro podnikatele, jako je Czech Rise Up. Ve spolupráci s ministerstvem průmyslu a obchodu organizujeme hackathon Hack the Crisis. Pomáháme s administrací žádostí ošetřovného pro OSVČ, administrací úvěrů a záruk ČMZRB. Vedle toho musíme zabezpečit naše tradiční činnosti, tedy podporovat investice, malé a střední podnikání a startupy.

Více o iniciativě
CoVpoint

› Jedním z úspěchů, o kterém se v souvislosti s portálem CoVpoint psalo, je propojení firmy Sigma Lutín s ČVUT a následná spolupráce Sigmý s firmou ACAM Solution. Jak se podařilo propojit všechny tři subjekty za tak krátkou dobu?

Jednoduše. Na to je CzechInvest prostě určen. S vysokou školou ČVUT spolupracujeme dlouhodobě. Sigmu jsme jako výrobce kriticky potřebného filtru PPF3 oslovili prostřednictvím naší regionální kanceláře v Olomouci. A společnost ACAM Solution známe z minulosti jako úspěšný startupový projekt z Brna. Stačilo ty firmy jen dát dohromady a ony už věděly, co dělat. Během několika dnů vznikla nová polomaska, následně během extrémně krátké doby dokázal ACAM pomoci Sigmě automatizovat výrobní linku a tím znásobit výrobu filtrů. Prostě český podnikatelský um v praxi.

Během několika dnů vznikla nová polomaska, následně během extrémně krátké doby dokázal ACAM pomoci Sigmě automatizovat výrobní linku a tím znásobit výrobu filtrů. Prostě český podnikatelský um v praxi.

Foto: CzechInvest

„Pracuji v agentuře už 15 let, ale tak dramatickou situaci jsem nezažil,“ říká ke krizi kolem koronaviru Patrik Reichl.

› CzechInvest je zaměřen na podporu inovativních firem a startupů. Využíváte jejich inovativní potenciál v době koronaviru?

Je skvělé vidět, že celá řada firem, které prošly nebo procházejí našimi programy, se snaží nějakým způsobem přispět v boji proti koronaviru a pomoci. Namátkou brněnský Motionhouse natočil vtipná edukační videa na téma proč nosit roušku a spolupracoval na videu Petra Ludwiga Jak významně zpomalit koronavirus, které se dostalo až do CNN. Startup Mapotic pomohl vytvořit praktickou mapu, na které běží platforma #DámeRoušky, Integromat pak rozběhnout web Spojujeme Česko. Firma CityZen začala šít textilní bavlněné roušky pro chrudimskou nemocnici a místní dětské lékaře, MapTiler pro změnu dodává mapy pro covid statistiky. Řada firem nabízí

volné kapacity. Pokud je to možné, snažíme se tyto kapacity využít, nebo je propojit s těmi, kteří pro změnu nějaké služby nebo výrobky poptávají.

► Jaké změny přinesla pandemie do fungování samotného Czech-Investu?

V podstatě ze dne na den se proměnilo zadání od ministerstva průmyslu a obchodu. Pracovníci CzechInvestu se okamžitě zapojili do mnoha podpůrných aktivit, které ministerstvo a vláda zavedla a začala poskytovat. Dopad je samozřejmě i praktický. Většina zaměstnanců pracuje z domova, nastala situace nás donutila přehodnotit priority práce, naučit se pracovat na dálku a využívat moderní komunikační platformy. Přineslo to i pozitivní věci.

► Zažil CzechInvest už někdy něco takového?

Pracuji v agentuře už 15 let a takovou dramatickou situaci jsem nezažil. A myslím si, že se to netýká pouze naší agentury. Celá naše generace ještě nic takového nezažila. Nevím, s čím by se to dalo srovnat. Přestože je to někdy složité a chaotické, učíme se nové věci. Jsem patřičně hrdý na svůj tým, s jakým entuziasmem a vnitřní silou na nových úkolech pracují.

► Spustili jste po vzoru Estonska a Polska hackathon Hack the Crisis. Co si od něj stáť slibuje? Není to jen dublování soukromých iniciativ?

Chceme urychlit vybrané projekty, které odrážejí priority země v boji proti koronaviru. Jsme si vědomi, že už tu fungují soukromé iniciativy a myslím, že si vedou velmi dobře. Chceme to však celé zastřešit a dát tomu státní podporu, jako je tomu v jiných státech. Vzhledem k tomu, že máme kontakty ve státní i soukromé sféře, často víme, za kým jít a kde zatlačit, aby se to celé posouvalo kupředu. Využít chceme také kontakty z platformy Spojujeme Česko. Přihlášenému týmu zároveň pomůžeme v maximální možné míře s administrativou tak, aby se mohl plně věnovat své práci.

► Bude to pro CzechInvest první taková zkušenost, nebo se vám tento formát už v minulosti osvědčil?

Agentura pořádala několik hackathonů především v oblasti kosmic-

Foto: CzechInvest

kých technologií. Zkušenosti s tím máme. Tento rozsah je však nový pro všechny. Máme ale naštěstí i nějaké vzory ze zahraničí, kde hackathony pro boj s pandemií nového koronaviru spustili dříve. Například Polsko. Domluvili jsme se, že si nasdílíme příklady dobré praxe a tam, kde to bude vhodné, vzájemně propojíme i naše mentorské sítě.

► Ministr Havlíček vás jmenoval do funkce generálního ředitele CzechInvestu. Původně jste byl jen pověřený řízením do konce roku 2019, respektive do sloučení s agenturou CzechTrade. Co se změnilo?

Změnilo se toho spoustu. Od mého pověření v červenci 2019 se ukázalo, že sloučení agentur je složitější. Do toho jsme byli velmi aktivně zapojeni do implementace některých opatření z nové inovační strategie ČR. Velmi úzce jsme začali spolupracovat s ostatními státními institucemi na podporu podnikání, jako je právě CzechTrade, CzechTourism, Česká exportní banka, Českomoravská záruční a rozvojová banka. Zavedli jsme takzvanou sdílenou podporu podnikání a snažíme se maximálně ulehčit podnikatelům cestu ke státní podpoře a informacím. Během podzimu jsme také změnili naši organizační strukturu tak, aby lépe a efektivněji mohla naplňovat naši novou strategii. To vše pan ministr

Při instalaci robotické linky na výrobu masek v Lutíně se setkal Patrik Reichl s odborníky z tamější společnosti Sigma a také z firmy ACAM Solution.

zohlednil, a proto neměl v současné chvíli potřebu hledat jiného manažera. Můj mandát není nijak časově omezen.

► Čeho byste ve své funkci chtěl dosáhnout?

První mety, kterou jsem si v původně omezeném čase vytyčil, jsem již dosáhl. Poskládal jsem velmi efektivní tým managementu, nakombinoval jsem zaměstnance s mnohaletou praxí v CzechInvestu s nově příchozími z jiných oblastí. To velmi občerstvilo výkon a také firemní kulturu v agentuře. Další a dlouhodobější cíl je, aby podnikatelé brali CzechInvest jako první a přirozenou volbu, pokud budou mít nějakou potřebu, požadavek nebo podnět vůči státu. Budou nám důvěřovat a my svou práci prokážeme, že udělali správně, když se na nás obrátili. Pro našeho zřizovatele i pro daňové poplatníky musí dávat smysl, proč CzechInvest existuje a že jeho služby jsou potřebné a žádoucí.

► Ještě zpět ke koronaviru. Měli bychom se ze současné situace něco naučit?

Tak to bych rád věděl i já. S nadějí očekávám, co se z toho celého vyvine. Doposud snad vždycky lidstvo vyšlo z každé krize posíleno. Osobně velmi věřím podnikavosti českých lidí. A tak trochu na jejich kreativitu a podnikatelského ducha do budoucnosti sázím. **x** (red)

Více o hackathonu Hack the Crisis

Exportéři přepnuli na respirátory nebo dezinfekci

České firmy přistoupily ke krizi proaktivně. Pohotově se přeorientovaly na výrobu ochranných masek nebo dalších pomůcek. Až pomine nejtěžší fáze v Česku, půjdou nejspíš výrobky i na vývoz do zahraničí.

Tradiční česká kutilská šikovnost plus erudovaný výzkum. Obojí dokázaly menší české firmy v době krize spojit. Některé přišly místo útlumu výroby s chytrými metodami pro boj s nákazou.

„Na rozdíl od velkých firem, které v mnohých případech pozastavily výrobu, dokázaly malé a střední podniky rychle změnit své výrobní procesy,“ podotýká hlavní ekonom společnosti BH Securities Štěpán Křeček a jmenuje třeba firmu BOCO Pardubice Machines. Strojírenský podnik vyvinul vysoce účinné dezinfekční přístroje, které ničí všechny druhy virů, bakterií a plísní. Řešení staví na germicidní lampě, která vytváří silnou dezinfekci na bázi ultrafialového záření. Ta je při

ničení koronavirů několikanásobně účinnější než ruční úklid pomocí běžných dezinfekčních prostředků.

Další chytrou formou dezinfekce, kterou testuje skupina tuzemských firem, využívá princip hašení takzvanou „suchou mlhou“. Tuto již známou metodu Češi propojili s dezinfekcí využívající nanočástice stříbra. Výsledkem je rychlá, účinná a šetrná očista autobusů nebo dalších prostor *(více na straně 32)*.

Desítky firem začaly vyrábět klasičtější formy dezinfekce. Třeba společnost Kores, která se zaměřuje na kancelářské a školní potřeby, rozjela ve svém závodě v jihočeském Strmilově výrobu 28mililitrových lahvíček s čisticím prostředkem. Nabídla je přes obchodní síť lidem a přes krizový štáb také hasičům,

Projekt Spojujeme Česko

Vývoz dezinfekce do zahraničí zakázalo po začátku pandemie mnoho evropských států včetně Česka, časem se ale přípravky opět stanou součástí exportu.

Červenému kříži nebo různým charitativním organizacím. „Nyní vyrábíme 20 tisíc kusů lahvíček denně, které dodáváme zdarma,“ informovala Jana Hubálková, obchodní ředitelka společnosti. Celkem se firma rozhodla na pomoc proti pandemii vyrobit a zdarma distribuovat 200 tisíc lahvíček.

Stát kvůli nedostatku čistících prostředků urychleně povolil už v březnu vyrábět dezinfekci na ruce podle receptury doporučené Světovou zdravotnickou organizací WHO jak výrobcům z oboru, tak i institucím, které se dříve výrobou podobné chemikálie nezabývaly. Povolení získaly mimo jiné společnosti Zenit, Pragochema, DF Partner, RINA, Druchema nebo Ethanol Energy. „Podle mých posledních informací může dezinfekci vyrábět celkem 33 subjektů. Jedná se o firmy i vysoké a střední školy. Vůči ministerstvu průmyslu a obchodu mají oznamovací povinnost a v týdenních intervalech musejí do informačního systému zadávat údaje o výrobě a dodávkách zákazníkům,“ uvedl ministr průmyslu, obchodu a dopravy Karel Havlíček. Této dezinfekce nazvané Anti-COVID české firmy vyrobily jen do začátku dubna více než čtyři miliony litrů. Poptávka státu po čisticím prostředku na ruce tak byla rychle uspokojena a výrobci ji začali nabízet i dalším zájemcům. Na webu ministerstva je neustále aktualizován seznam producentů.

OCHRANNÁ MASKA Z DOMÁCÍ TISKÁRNY

Další podniky se daly do vývoje filtračních materiálů do respiračních masek a roušek na úrovni FFTP2 a FFTP3, nebo přímo ochranných respirátorů. Spolupracují přitom i s akademickou půdou.

Třeba odborníci z pražského ČVUT vyvinuli postup tisku ochranných masek na domácích 3D tiskárnách. Na uvedení projektu do praxe se domluvili s iniciati-

vou Vytisknu.com a firmou Y Soft. „Podle návodu ČVUT budeme u nás ve firmě masky tisknout, kompletovat a zajistíme i jejich distribuci do zdravotnických zařízení,“ uvedl zakladatel Y Softu Václav Muchna. Iniciativa Vytisknu.com pomáhá jak při výrobě, tak při distribuci. Společně chtějí udržet tempo výroby více než 100 kusů masek denně.

České firmy mění své zaměření třeba také na výrobu plicních ventilátorů. „Například jedna brněnská firma navrhla plicní ventilátor, který disponuje většinou standardních funkcí. Zařízení je vyrobeno ze zatím běžně dostupných komponentů od dodavatelů z EU. Protože ale i zde nastává boj o součástky, je zařízení koncipováno modulárně, aby se daly snadno využít i díly od jiných dodavatelů. Výhodou je také miniaturizace ventilátoru a několik nových funkcí,“ říká Jan Špunda, který má v proexportní agentuře CzechTrade na starosti inovativní firmy. „Jeden výrobce lepenkových krabic se přeorientoval na výrobu ústenek z běžně dostupné netkané textilie,“ doplňuje Jan Špunda.

Výrobce spodního prádla Styx začal z látky na trenýrky vyrábět roušky.

Foto: Styx

V PLZNI NAVRHLI OCHRANNÝ ŠTÍT

Na jinou technologii než 3D tisk vsadili studenti Fakulty elektrotechnické Západočeské univerzity v Plzni. Od té obdržel zhruba stovku ochranných štítů Karlovarský kraj. Štíty určené zdravotníkům vznikly metodou řezání laserem. Ta je podle fakulty ve srovnání s 3D tiskem podstatně rychlejší a umožňuje produkci znásobit více než 24krát. „Studenti dokázali výrobu ještě zefektivnit, takže pokud budou mít dostatek potřebného materiálu, budou moci dodávat ochranné štíty v daleko větším množství všem záchranným složkám,“ děkoval hejtman Karlovarského kraje Petr Kubis.

Ochranné štíty se skládají ze dvou dílů. Průhledná část o šíři jednoho milimetru je z polykarbonátu, na flexibilní pásku kolem hlavy je použit polypropylen. Návod k výrobě je volně dostupný, takže se do ní mohou případně pustit další firmy nebo instituce. „K výrobě štítů studenti využívají infrastrukturu připravovanou studentské dílny a laboratoře Student Makerspace. Pro zájemce, kteří by je chtěli ve výrobě následovat, zveřejnili návod na webu Thingiverse,“ uvedl děkan fakulty Zdeněk Peroutka.

Jihlavská firma Böhmm zase dobrovolně pozastavila výrobu nábytku a po čas krize využila svou techniku i zaměstnance k výrobě roušek pro nemocnice či charitativní organizace.

Také výrobce spodního prádla Styx přeskočil už v půli března část výroby a místo trenek a spodního prádla začal šít roušky. A to ve třech variantách – pánské, dámské a dětské. V první fázi je firma šila jen pro své zaměstnance a jejich rodiny. „Další pak půjdou jako dárky ke každé objednávce našich zákazníků,“ uvedl při spuštění akce Adam Rožánek ze společnosti Styx, který je také spolumajitelem e-shopu Trenýrkárna.cz. Styx používá jako výrobní materiál mimo jiné stoprocentní bavlnu, která přišla vhod i na výrobu roušek. Vzhledem k tomu, že má společnost veškerou výrobu soustředěnou přímo na českém území, mohla na situaci zareagovat velmi rychle.

VE DRUHÉ FÁZI NABÍDNOU ČEŠI POMOC DO ZAHRANIČÍ

Přes tisíc firem se zapojilo jen během prvních tří týdnů do internetové platformy Spojujeme Česko, respektive sekce CoVpoint, která začala fungovat ve druhé polovině března a kterou spravuje CzechInvest ve spolupráci s ministerstvem průmyslu a obchodu. Na portálu stát poptává materiál či služby, které v době krize akutně potřebuje. Firmy zde nabízejí své produkty jak státu, tak i jiným podnikům.

Nejčastějším artiklem jsou právě roušky, respirátory, dezinfekce či ochranné obleky. Objevují se ale i další potřeby jako tlakové lahve nebo lůžkoviny.

Dalším příkladem je propojení Sjednocené organizace nevidomých a slabozrakých ČR s firmou DVL import, která organizacím, jejichž psovidi neměli rukavice, dodala bezplatně 300 kusů jednorázových rukavic.

V budoucnu může být projekt odrazovým můstkem i pro nabídky do zahraničí. „Druhou fází vývoje této iniciativy bude její zahraniční přesah. Zde předpokládám aktivní zapojení CzechTrade. Dostáváme se do doby, kdy bude potřeba nabídnout u nás již dostatečné produkty a technologie do zahraničí. České firmy mají co nabídnout a naši roli bude pomoci vyhledat pro jejich produkty zahraniční odběratele,“ uvádí Radomil Doležal, generální ředitel agentury CzechTrade. ✖

Tomáš Stingl

Seznam a kontakty českých výrobců dezinfekce Anti-COVID

Firma Kores se rozhodla zdarma vyrobit a distribuovat 200 tisíc lahvíček dezinfekce.

Před výrobou nábytku dostaly přednost roušky

Na epidemii zareagovala také jihlavská firma Böhm. Ta už v půli března pozastavila výrobu nábytku a rozhodla se pomoci šitím roušek.

„Nyní vyrobíme denně až 300 kusů,“ říká jednatel společnosti Radek Čapka.

› V současnosti jste se zaměřili na šití roušek. Výrobu sedaček jste utlumili?

Ano, jejich výrobu jsme v podstatě pozastavili a věnujeme se primárně rouškám. V současné době máme na nábytek několik objednávek, ale po domluvě s odběrateli jsme posunuli výrobní termíny a rozhodli jsme se pomoci s tím, co je aktuálně nejvíce potřeba. Jsme rádi, že většina našich partnerů měla proto toto gesto pochopení a podpořili nás.

› Jak vznikl nápad s šitím roušek?

Nápad vznikl po impulzu v médiích a na sociálních sítích nemocnic, charit a dalších organizací, kde jsme se dozvěděli, že je nedostatek roušek jak pro personál, tak pro pacienty.

› Kolik roušek denně vyrobíte?

Zpočátku jsme se dostávali na číslo kolem 150 kusů za den, ale musím pochválit své kolegy, kteří jsou velmi

nemocnic a charitativních organizací. Roušky jsme dodali i do několika obchodů s potravinami, lékařům, dále také dalším organizacím i jednotlivcům.

› Kolik zaměstnanců je do toho zapojeno?

Musím říct, že výroba roušek nás ve firmě semkla. Zapojili se v podstatě všichni – od technologa přes čalouníky a účetní až po řidiče.

› Na jak dlouho šití roušek plánujete?

Roušky chceme šít, dokud bude potřeba a bude o ně zájem.

› Potřebovali jste na to pořídit nějaké speciální vybavení?

V naší výrobě jsme měli všechno vybavení, které bylo potřeba. Jediné, co bylo potřeba zajistit, byl dostatek vhodného materiálu k výrobě.

Výroba roušek nás ve firmě semkla. Zapojili se v podstatě všichni – od technologa přes čalouníky a účetní až po řidiče.

šikovní a roušek nyní zvládáme až dvojnásobek, tedy kolem 300 kusů denně. Někteří kolegové šijí roušky i po práci ve svém volném čase a posílají je všude tam, kde je potřeba. Za to si jich nesmírně vážím.

› Kde roušky pomáhají?

Primárně zásobujeme Kraj Vysočina, který roušky dále distribuuje do

› Ten je ale v současnosti víceméně vyprodaný. Vy jste začali šít v době, kdy ještě bylo všeho dostatek?

Nápad k výrobě roušek přišel v neděli 15. března a následující den jsme roušky začali ihned šít. V této době bylo zatím vhodného materiálu k výrobě dostatek. Oslovili jsme naše dodavatele a materiál jsme si dopředu zamluvili

v dostatečném množství. Později dodal materiál i Kraj Vysočina, pro který jsme začali roušky primárně vyrábět.

› Jen pro zajímavost, tušíte, kolik metrů látky už jste spotřebovali?

Zatím jsme spotřebovali přibližně 270 metrů látek různé šíře a různých barev.

› Jak koronavirus ovlivnil vaši firmu?

Aktuální situace nás ovlivnila velice negativně, jelikož kvůli nařízení vlády máme zavřené naše i partnerské prodejny po celé České republice a na Slovensku, z toho plyne menší objem zakázek. Objevují se nám také drobné problémy s dodávkami materiálu, zejména ze zahraničí.

› S jakými změnami a následky krize počítáte do budoucna?

Musíme zatím počkat, jak se celá situace vyvine. Nejsme úplně schopni

Roušky jsme dodali mimo jiné do obchodů s potravinami, lékařům či charitativním organizacím, říká Radek Čapka.

Foto: Böhm

SPOLEČNOST BÖHM

Böhm – pohodlí na úrovni. To je motto jihlavského výrobce čalouněného nábytku s tradicí od roku 1993. Firma je součástí skupiny Wood-Forest Group a specializuje se zejména na výrobu luxusních sedacích souprav a křesel, kterými vybavuje nejen koncové zákazníky, ale i pobytová zařízení. V současné době rozšiřuje sortiment také o postele a řadu doplňků. Nejnovějšími z nich jsou roušky.

odhadnout, co nás ještě všechno čeká. Následně přizpůsobíme chod firmy dané situaci. Chceme se však vrátit do stavu z minulého roku, opět zaplnit na maximum výrobní kapacity a tím dohnat vzniklou ztrátu, jakmile to bude možné.

› Jakým způsobem se podle vašeho názoru aktuální stav poděpíše na nábytkářském průmyslu celkově?

Věřím, že se současný stav podaří přečkat a po otevření prodejen se zákazníci opět vrátí. Samozřejmě všichni výrobci nábytku zaznamenají citelnou ztrátu oproti předkrizovému stavu, ale jelikož jsem životní optimista, tak věřím, že zákazníci budou chtít podpořit české výrobce a pomohou nám tuto ztrátu minimalizovat.

› CzechTrade zavedl bezplatné asistence pro české podnikatele. Plánujete těchto služeb využít?

Jako společnost závislá na exportu vnímáme tento krok velice pozitivně. Služeb CzechTrade bychom využili i za normálních podmínek, nicméně velice oceňujeme, že se agentura rozhodla flexibilně reagovat na současnou situaci. S agenturou CzechTrade spolupracujeme již nějakou dobu. Nebýt koronaviru, tak jsme teď byli na akci setkání s obchodními zástupci v Rakousku, kterou organizuje místní kancelář.

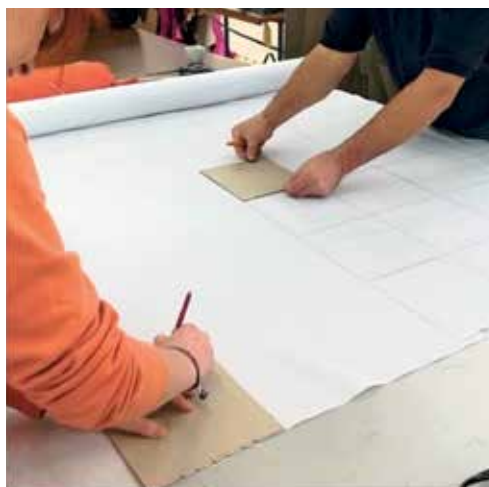

Foto: Böhm

Díky této spolupráci se nám otevírají další obchodní příležitosti. Rádi bychom v budoucnu posílili náš

Materiál na roušky firma získala od svých standardních dodavatelů.

export a určitě k tomu plánujeme služby agentury CzechTrade nadále využívat. **x** (red)

Firmě KARO zeslábla italská konkurence

Že pandemie nemusí znamenat útlum výroby, ale naopak příležitost pro zvýšení tržního podílu v zahraničí, to naznačuje příklad výrobní skupiny KARO z Boršova u Jihlavy. Ta vyváží výrobky z buvolí a hovězí kůže. Je jediným výrobním podnikem svého typu na sever od Alp a její konkurenci tvoří převážně firmy ze severní Itálie. „Aktuální pandemie však tamní podniky významně ochromila a výrobci nábytku po celé Evropě tak musejí řešit nepříjemné výpadky dodávek opracovaných kůží. Společnost KARO v současné době zaznamenala výrazný růst poptávky od evropských výrobců, kteří si uvědomili nutnost regionální diverzifikace dodavatelů. Skupina tak vlivem koronaviru posílila svoji pozici na trhu,“ oznámila společnost už v druhé půli března. **x** (red)

Foto: KARO

Firma KARO letos zpracovává rekordních 60 tisíc metrů čtverečních kůže měsíčně a očekává růst tržeb na 260 milionů korun oproti loňským zhruba 150 milionům.

Pandemie zvedla zájem o česká bezpilotní letadla

Pražský výrobce civilních bezpilotních letounů Primoco UAV si během pěti let existence dokázal vytvořit velmi slušnou pozici pro dosažení ambiciózního cíle: stát se světovou jedničkou v oboru. Dálkově ovládaný letoun dokáže pokrýt během jednoho letu až 2000 kilometrů.

Jak se z mezinárodně úspěšného internetového podnikatele stane producent bezpilotních letounů s ambicí dosáhnout globální špičky? „Někdy před pěti lety jsem si uvědomil, že v oblasti internetu a e-commerce se už prakticky nedá zbohatnout. Což, jak se postupem času ukazuje, bude platit čím dál víc,“ říká Ladislav Semetkovský, zakladatel a ředitel společnosti Primoco.

„Ještě před zhruba 20 lety ten, kdo měl drajv, tvrdě makal a nedělal chyby, se mohl na internetu ve své oblasti i v rámci širšího regionu stát jedničkou. Což je důležité, protože na webu vydělává jen ten, kdo je první,“ dodává muž, který dokázal mimo jiné vybudovat největší ruský portál o cestování. A jelikož tehdy taky předpokládal, že projekty, které dlouho vytvářely pěkné zisky, do budoucna už tak zajímavé nebudou, přemýšlel, co dál.

STROJ TĚŽKÝ I PŮL TUNY

Semetkovský přiznává, že vždycky trochu záviděl svým kamarádům, kteří vyráběli něco hmatatelného. Navíc byl dlouhodobě vášnivým amatérským pilotem. A uvědomil si, jaké příležitosti se nabízejí v Rusku, kde tehdy žil. Šlo například o oblast kontroly ropovodů a plynovodů či ochranu lesů před požáry. Nápad začít vyrábět bezpilotní letouny byl na světě.

Možná by se zdálo, že to nebyl dvakrát šťastný nápad. Leckdo je jistě v důsledku mediálního obrazu přesvědčen, že vývoj dronů právě prochází intenzivním boomem, a tím pádem je v oboru obrovská konkurence.

Každý stroj vyrobí česká firma na míru podle požadavků zákazníka.

Je to ale komplikovanější. Ladislav Semetkovský vysvětluje, že na světě působí asi tisíc výrobců bezpilotních letadel.

Jenže zhruba 99 procent jich produkuje takzvané elektrické multikoptéry, což jsou podle šéfa Primoco v podstatě jednoduché a zároveň hodně drahé stroje. V segmentu středně velkých bezpilotních prostředků, které váží od 150 do 600 kilogramů a kam patří i pražská firma, existuje zhruba dvanáct typů letadel, které opravdu fungují a prodávají se. „Našimi stroji se díky špičkové technologické výbavě vlastně pokoušíme nahradit mnohem větší vojenská letadla. Logicky pak máme výhodu i v tom,

že jsme cenově o řád níž,“ vysvětluje Ladislav Semetkovský. Zdůrazňuje ovšem, že jeho drony vznikají jako průmyslové, nikoli vojenské. „Když jsme se na začátku rozhodli s tímto typem letounu vstoupit do civilního segmentu, zamířili jsme do zatím neprozkoumaného prostoru. Bylo to úplně nové, neexistovaly například ještě ani žádné předpisy, které by oblast upravovaly,“ vysvětluje.

PRO ČESKOU ARMÁDU I PRO RUSKÉ CIVILY

Ovšem za pět let existence toho Primoco zvládlo docela dost. Firma si sama zajišťuje kompletní vývoj, včetně vlastního spalovacího motoru. To též platí pro výrobu strojů a následný

Foto: Primoco UAV

Letoun vydrží ve vzduchu na jeden záťah až 15 hodin.

prodej. A první zákazníci dokazují, že to nebyla zbytečná snaha. Letoun Primoco je například jediné letadlo, které získalo v Rusku certifikaci pro působení v civilním sektoru. Firmě se také podařilo získat licenci od českého ministerstva průmyslu a obchodu na obchod s vojenským materiálem, takže může armádě dodávat přímo, bez prostředníků.

Nabídka firmy zaujala také třeba v Mexiku. Tamější zahraniční kancelář CzechTrade vyhledala a oslovila pro Primoco na dvě desítky možných klientů. Nabídku firmy pak pomohla představit na loňském mexickém veletrhu FAMEX, který je zaměřen na letecký průmysl.

ZA ZISK Z ÚPISU AKCIÍ FIRMA KOUPILA LETIŠTĚ U PÍSKU

V roce 2018 společnost provedla primární úpis na pražské burze, šlo zhruba o šest procent akcií. Od poloviny letošního března mohou investoři, kteří věří v budoucnost bezpilotního letectví, s cennými pa-

píry společnosti provádět transakce nově na denní bázi. Primoco se prostřednictvím úpisu podařilo získat 63 milionů korun a za tyhle peníze si pořídila letiště v Písku.

Navíc díky dlouhodobé tradici leteckého průmyslu je i přes neslavné výsledky v posledních desetiletích v ČR stále řada skutečných profesionálů, kteří oboru opravdu rozumí. Podle Semetkovského je to, čím vším dnes firma disponuje, z hlediska celosvětové konkurence unikátní a pro další byznys dobře připravené. I to je důvod, proč její šéf oplývá sebevědomím a prohlašuje, že se chce stát globální jedničkou.

Tržby společnosti za rok 2018 dosáhly 27,5 milionu korun, což byl ze zhruba jednoho milionu rok předtím velmi rychlý růst. Další finanční metou je uzavřít zakázky v hodnotě jedné miliardy korun. Primoco dnes vyrobí padesát letadel ročně, dlouhodobým cílem je jeden stroj denně. Každé letadlo musí být předem prodané, protože se jedná o takzvanou

customizovanou výrobu. Je to tedy podobné jako u aut, kde si zákazník nadiktuje, jakou výbavu chce. Jenže tady, na rozdíl od automobilového průmyslu, je proces vyjednávání o prodeji stroje mnohem složitější a delší. „Klient, který má prostředky na to, aby si pořídil ‚normální‘ letadlo, to zvažuje přibližně tři až pět let. V našem segmentu to trvá zhruba rok až dva,“ vysvětluje šéf firmy.

VLÁDY TĚŽ KVŮLI PANDEMII HONEM STROJE SHÁNĚJÍ

V tuto chvíli má Primoco rozpracované zákazníky asi ve čtyřiceti zemích. A současná situace, tedy krize v důsledku pandemie koronaviru, situaci firmy paradoxně posiluje. „Odpovědní lidé ve státních aparátech vědí, že takový nástroj potřebují, jenže za běžné situace se věnují jiným věcem. A začnou to řešit až ve chvíli, kdy vznikne nějaký průšvih,“ říká Ladislav Semetkovský. A tak teď v Primocu registrují zvýšený zájem, prakticky denně někdo telefonuje či píše a rozjednané obchody se zrychlují.

Zmiňovaný optimismus pro budoucí vývoj čerpá zakladatel firmy i z přesvědčení, že tento trh, na kterém například vloni vzniklo 200 letounů, v následujících pěti až deseti letech meziročně zaznamená

Primoco dnes vyrobí padesát letadel ročně, dlouhodobým cílem je jeden stroj denně.

dvouciferný růst. Poptávka po službách typů kontroly hranic, sledování plynovodů a ropovodů či ochrany přírody totiž podle něj bude stoupat. Vzhledem k tomu, že profesionální bezpilotní letoun nabídne z technologického hlediska stejnou službu jako velké letadlo, ovšem za výrazně méně peněz, je přesvědčený o úspěchu. „Například Česká republika má v plánu si taková letadla v příštím roce pořídit a vidíme, že se v této oblasti začíná otevírat i Evropa jako celek. Proto věřím, že po uplynulých pěti letech, kdy jsme opravdu tvrdě pracovali, abychom všechno připravili co nejlépe, teď začneme sklízet,“ uzavírá Ladislav Semetkovský. ✖

Martin Zika

OD OCHRANY HRANIC AŽ PO ŘÍZENÍ VZDÁLENÝCH INFRASTRUKTUR

Primoco UAV je středně velký bezpilotní letoun, který má sloužit zejména jako prostředek pro civilní letecké operace, podporuje aplikace od ochrany hranic a bezpečnosti až po monitorování plynovodů a řízení vzdálených infrastruktur. Podle výkonného ředitele firmy Ladislava Semetkovského stroj disponuje špičkovými kompozitními materiály, nejmodernější elektronikou a přesným

zpracováním dat. Uživateli poskytuje videozáznamy a zachycuje data v reálném čase. Užitečné zatížení letounu může dosáhnout až 30 kilogramů. Dokáže automaticky vzlétnout a přistát během dne, v noci i za nepříznivého počasí. Jeho maximální výdrž je 15 hodin a může pokrýt oblast až 2000 kilometrů při jednom letu. UAV se provozuje dálkovým ovládním během každé fáze letu.

Česko míří ke strategickému partnerství s Jordánskem

Země je stěžejní obchodní křižovatkou a stává se strategickým partnerem ČR. Český vývoz do Jordánska jen loni vzrostl o úctyhodných skoro 130 procent. České firmy bodují třeba se sklenicemi z litého skla nebo terénními podvozky pro vojenská auta.

Přestože Jordánsko představuje poměrně malý trh s přibližně deseti miliony obyvatel a omezenými přírodními a nerostnými zdroji, země v čele s králem Abdaláhem II. představuje významného politického hráče a nepostradatelný bezpečnostní pilíř v rámci celého Blízkého východu. S ohledem na svou geografickou polohu a trvalý hospodářský růst Jordánsko v současné době nabízí řadu nových lukrativních komerčních příležitostí v celé škále odvětví. V posledních pěti letech zažívají česko-jordánské vztahy nebývalý rozvoj doprovázený bezprecedentním rozmachem obchodu, který loni dosáhl nové historické úrovně.

ZEMĚ VELKORYSÁ K BĚŽENCŮM

V současnosti arabská země inspiruje mimo jiné svým aktivním přispěním k porážce Islámského státu nebo ke zvládnutí syrské uprchlické krize. Jordánsko štědře hostí skoro deset let na svém území přes 1,3 milionů uprchlíků ze Sýrie, Iráku, Jemenu, Súdánu a dalších zemí. S ohledem na skutečnost, že jordánský král je dodnes legálním správcem svatých muslimských míst v Jeruzalémě, včetně komplexu, v němž se nachází mešita al-Aksá a muslimská svatyně Skalní dóm, Jordánsko dlouhodobě sehrává i konstruktivní roli při nalezení kompromisního řešení v otázce izraelsko-palestinského mírového procesu.

Foto: Shutterstock.com

KŘIŽOVATKA BLÍZKÉHO VÝCHODU

Jordánské území vždy plnilo úlohu obchodní spojnice mezi severní Afrikou, Arábií a Persií. To platí dodnes. Jordánsko nejenže tvoří jakési geografické nárazníkové pásmo mezi převážně znepřátelenými státy, ale v současnosti je snaha z Jordánska vytvořit regionální obchodní centrum propojující všechny sousedy. Této snaze napomáhá i skutečnost, že jordánské zboží má díky sjednaným dohodám o volném obchodu přístup na blízké i vzdálené zahraniční trhy, včetně Spojených států, EU, Kanady nebo členů Agadirské skupiny, která zahrnuje Egypt, Maroko, Tunisko, Libanon a Palestinu.

VSTUPNÍ BRÁNA I DO IRÁKU

Pro mnohé zahraniční firmy Jordánsko také slouží jako klíčový logistický uzel pro dodávky určené pro obnovu Iráku a Sýrie, s nimiž jordánská vláda aktivně prohlubuje vztahy. V případě Iráku byl hraniční přechod Al Karamah – Traibeel mezi oběma zeměmi znovuotevřen v srpnu 2017 a v prosinci 2018 bylo podepsáno několik mezivládních

Foto: KADDB

Obrněný
transportér typu
Al-Mared využívá
osmikolový
podvozek od
společnosti Tatra.

Metropole
Ammán je sídlem
několika kvalitních
nemocnic, v zemi
prosperuje
zdravotnická
turistika.

obchodních dohod na podporu společných projektů zahrnující výstavbu nového ropovodu mezi iráckou Basrou a jordánským přístavem Akaba či vytvoření společné průmyslové zóny na jordánsko-irácké hranici.

I jordánsko-syrské vztahy v současné době procházejí normalizací s cílem navýšit vzájemný obchod. V říjnu 2018 byla po více než třech letech zprůchodněna hranice mezi Jordánskem a Sýrií a letos v březnu se uskutečnila jordánská oficiální návštěva na úrovni ministra průmyslu, obchodu a zásobování v Damasku. Výsledkem prvního mezi-ministerského jednání od vypuknutí války v Sýrii byla mimo jiné dohoda na zrušení speciálních cel na syrské zboží přepravované přes jordánské území do zemí Perského zálivu.

RŮST VÝVOZU I KVALITY PODNIKATELSKÉHO PROSTŘEDÍ

Navzdory stále složité politické situaci na Blízkém východě a přítomnosti vysokého počtu syrských uprchlíků, na které Jordánsko každý rok vynakládá okolo šesti procent HDP, je vláda pod vedením premiéra Omara Razzaze do jisté míry úspěšná v provádění reform, které byly představeny v roce 2017 ve strategickém plánu zvaném „Jordan Economic Growth Plan 2018–2022“ (JEGP). Tento dokument mimo jiné zahrnuje 112 investičních projektů v celkové hodnotě 13,3 miliardy dolarů.

Jordánskou ekonomiku nicméně stále tíží zejména vysoká strukturální nezaměstnanost ve výši 19 procent a nedostatečný růst, který byl loni jen dvě procenta. Jordánsku se ovšem daří výrazně navyšovat export (loni

nárůst o devět procent) a zlepšovat podnikatelské prostředí. To dokládá skutečnost, že tento rok bylo Jordánsko v hodnocení Světové banky Doing Business Report zařazeno na 75. příčku, což představuje zlepšení o 26 míst. Z hlediska rozvoje konkrétních odvětví Jordánsko učinilo mimořádný pokrok především v pěti oblastech, kterými jsou obranný průmysl, zdravotnictví, energetika a těžební průmysl a turistický ruch, jež nabízejí mimořádné příležitosti pro české exportéry a investory.

HLAVNÍ ZBROJOVKU VLASTNÍ KRÁL

Z hlediska kvality výcviku mužstva a důstojnického sboru patří jordánské ozbrojené síly k nejprestižnějším armádám na Blízkém východě, a především jordánské letectvo a speciální jednotky významnou měrou přispěly k porážce Islámského státu. Jordánská armáda s více než 110 tisíci vojáky v aktivní službě má zájem o akvizici moderní techniky všeho druhu, náhradních dílů, letecké techniky, vybavení letišť, pěchotních zbraní i munice. Zároveň obranný průmysl samotné země je poměrně vyspělý, v jeho čele stojí jordánská státní zbrojovka King Abdullah II Design and Development Bureau (KADDB) vlastněná králem. Z celé řady zajímavých produktů stojí za zmínku obrněná vozidla, která jsou vyráběna v průmyslovém parku KADDB severovýchodně od Ammánu. Výraznou českou stopu tvoří čtyřkolové a osmikolové podvozky dodávané kopřivnickou společností Tatra pro jordánská auta typu Al-Wahš a transportéry typu Al-Mared. České firmy se rovněž tradičně účastní veletrhu obranné techniky SOFEX, který se koná každé dva roky v Ammánu.

LÍDR VE ZDRAVOTNÍ TURISTICE

Jordánsko se těší jednomu z nejvyspělejších zdravotnických sektorů v regionu, přičemž vynakládá okolo 8,6 procenta svého HDP na zdravotní péči, což je přibližně na úrovni průměru zemí OECD. Jordánská zdravotnická síť se skládá ze 106 veřejných a soukromých nemocnic, má přes 700 lékařských center s více než 13 tisíci lůžky a přes 28 tisíc lékařů sdružených v Jordánské lékařské společnosti.

Česko si vysloužilo vynikající pověst díky programu MEDEVAC, prostřednictvím něhož čeští lékaři poskytují péči syrským uprchlíkům. Jen loni bylo do Jordánska vysláno osm specializovaných týmů, které provedly přes 500 chirurgických zákroků.

» Země je řazena také mezi deset nejoblíbenějších destinací pro zdravotní turistiku na světě. V roce 2018 ji navštívilo okolo 300 tisíc pacientů, zejména ze zemí Perského zálivu. Zdravotní turistika přináší každý rok do státní pokladny přibližně 1,2 miliardy dolarů. Výjimečnost jordánské zdravotnictví dokládá skutečnost, že Onkologické centrum krále Husajna v Ammánu založené v roce 1997 je jedinou specializovanou nemocnicí na Blízkém východě určenou pro léčbu všech věkových kategorií.

Česko si vysloužilo vynikající pověst díky programu MEDEVAC, prostřednictvím něhož čeští lékaři poskytují péči syrským uprchlíkům. Jen loni bylo do Jordánska vysláno osm specializovaných týmů, které provedly přes 500 chirurgických zákroků. Rovněž české firmy již úspěšně dodaly zdravotnické vybavení pro jordánské nemocnice, například pro King Hussein Medical Center či Al-Kindi Hospital.

320 DNÍ SLUNCE

Na rozdíl od některých sousedů nemá Jordánsko významná ložiska ropy či plynu. Země proto musí pokrývat až 95 procent své energetické spotřeby dovozem, což zatěžuje rozpočet a platební bilanci. Země plánuje investice do energetické infrastruktury. Má vhodné geografické podmínky pro fotovoltaiku – zhruba 320 slunečních dní v roce. Do roku 2025 má desetina elektřiny pocházet z obnovitelných zdrojů. Zájem je rovněž o zvyšování energetických úspor (LED žárovky, tepelné izolace, úsporné jednotky).

Ministerstvo energetiky a minerálních zdrojů průběžně publikuje jednorázové tendry související s energetikou a avizuje dlouhodobé projekty, například stavby malých vodních elektráren na trase přiváděče vody z Rudého moře do Mrtvého moře. České firmy se v minulosti zapojily do energetických projektů v Jordánsku prostřednictvím dodávek dvou parních turbín do elektráren Al Qatrana a Samra.

V Jordánsku je perspektivní i těžební sektor, a to především dobývání a komerční využití vzácných minerálů, včetně lithia, uranu a křemičitého písku, jehož ložiska se nacházejí na jihu země v provincii Ma'an. Tato surovina je nezbytná především pro sklářský průmysl, v Jordánsku

Díky prakticky celoročnímu slunci má Jordánsko ideální podmínky pro rozvoj fotovoltaiky.

Foto: Shutterstock.com

existuje zájem vybudovat továrnu na výrobu tabulového skla. Jordánci mají také v oblíbené samotné sklářské výrobky i luxusní zboží (broušené, foukané a lisované sklo, lustry). Jordánsko disponuje rovněž značnými zásobami ropných břidlic (5. místo na světě). Tento zdroj je však náročný na zpracování a energetické využití. V současnosti se hledají nové metody finančně i technologicky méně náročného zpracování této suroviny.

SEDM ČESKÝCH OBCHODNÍCH MISÍ

Ačkoli se bilaterální vztahy mezi ČR a Jordánskem tradičně zaměřují zejména na vojenskou spolupráci a humanitární pomoc, v posledních letech zažívá spolupráce rozkvět. Jen loni dosáhl obrát vzájemné obchodní výměny nové historické úrovně 2,7 miliardy korun, což představuje meziroční nárůst o mimořádných 129 procent. Česko do země vyváží podvozky vozidel, osobní automobily, datová zařízení, vojenský materiál a elektrické transformátory. Pozitivní je i skutečnost, že též dovoz z Jordánska plynule roste v průměru o 70 procent ročně. Tvoří ho hlavně textil, oděvy, obuv, kosmetické výrobky, motorové součástky. Díky pří-

mému leteckému spojení se Jordánsko dostalo i do hledáčku českých turistů, kterých v minulém roce přicestovalo do Jordánska přes 12 tisíc.

Mezi nejvýznamnější akce na podporu českého exportu do Jordánska loni patřilo konání prvního zasedání Česko-jordánské společné komise pro hospodářskou spolupráci v Ammánu, jemuž předsedali ministři průmyslu a obchodu obou zemí. Při této příležitosti byla rozpracována řada projektů mezi českými a jordánskými podniky v oblastech jako těžební a železniční průmysl, zdravotnictví či obranný sektor. Z jordánské strany to byla loni především návštěva předsedy Senátu Fajsla Al Faíze v ČR. Velkou zásluhu na budování partnerství hraje Zastupitelský úřad ČR v Ammánu, který se mimo jiné aktivně podílí na organizaci podnikatelských misí, kterých bylo za poslední rok a půl více než sedm. Jedním z úspěchů je, že jedna česká firma získala lukrativní jordánskou zakázku na dodání několika milionů kusů sklenic z litého skla.

Jordánci vnímají ČR jako perspektivního partnera. Jordánská strana například velice ocenila ČR za zasedání se v Bruselu o přijetí modifikovaných pravidel původu zboží mezi EU a Jordánskem, která usnadňují import jordánského zboží. Téma strategického partnerství a s tím související ekonomické projekty budou podrobně rozebrány během dalšího zasedání Česko-jordánské společné komise pro hospodářskou spolupráci v Praze pod záštitou ministerstva průmyslu a obchodu. ✖

Michal Prokop
Sekce Evropské unie a zahraničního obchodu
Ministerstvo průmyslu a obchodu

OPATŘENÍ PROTI EPIDEMII ZAVEDLI VČAS

S cílem zamezit šíření koronaviru v zemi jordánský král Abdaláh II. vydal už 17. března dekret udělující vládě premiéra Omara Razzaze mimořádné pravomoci. O tři dny později byl vyhlášen výjimečný stav a vydán zákaz vycházení pro všechny obyvatele. Byly také uzavřeny hranice a zrušeny všechny kulturní, sportovní a jiné veřejné akce. Též byly zavřeny všechny školy. Vzhledem k tomu, že země zavedla přísná opatření v poměrně rané fázi, má relativně menší počet nakažených v porovnání s okolními zeměmi. S ohledem na svůj vyspělý zdravotnický systém je Jordánsko v dobré pozici pro boj s dalším šířením nákazy.

Obchod s Polskem je od minulé krize v pasivu

Obchodu s Polskem kraluje autoprámysl. Dovážejí se ponejvíc autodíly, opačným směrem jdou hotová auta. Polsko je pro ČR třetím největším obchodním partnerem.

Od devadesátých let došlo mezi Českem a Polskem k nadprůměrnému růstu obchodu. Zatímco v roce 1993 bylo Polsko na sedmém místě v žebříčku českého vývozu (s podílem pouze 2,8 procenta) a desátém místě v dovozu (podíl 2,3 procenta), vloni bylo už třetím největším obchodním partnerem ČR v exportu i importu. Na vývozu s podílem šest procent, na dovozu s podílem 7,6 procenta. Zvýšil se zejména podíl vývozu českých strojů a dopravních prostředků, ty dnes tvoří 45 procent z celkového exportu. V dovozu dříve dominovalo železo a ocel, v současnosti jsou to automobilové díly.

Dříve český export do Polska, zejména zásluhou vývozu strojů a dopravních zařízení, hodnotově převyšoval dovoz, a tudíž byla naše obchodní bilance aktivní. Tak tomu bylo až do krizového roku 2008. Počínaje rokem následujícím s postupně narůstajícími potřebami dovozu autodílů se obchodní bilance dostávala z pohledu ČR do pasiva. Od roku 2016 se nicméně daří toto pasivum postupně snižovat.

SPOJENECTVÍ VE VISEGRÁDSKÉ ČTYŘCE SE OSVĚDČILO

Vzájemné hospodářské vztahy obou zemí zapadají do mezinárodního, zejména tedy evropského kontextu. Česká republika i Polsko jsou členy

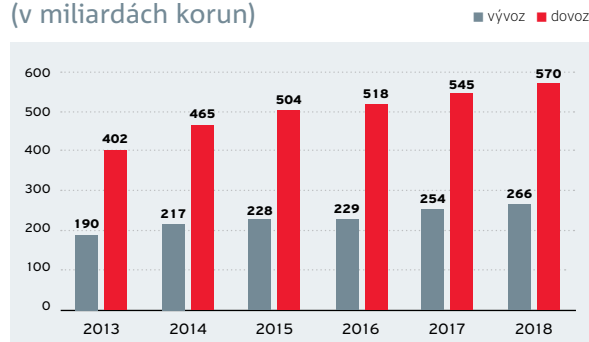
Foto: Shutterstock.com

Novou variaci octavie nabízela na loňském autoshow v Poznani společnost Škoda Auto, která patří k největším českým vývozcům do Polska.

Evropské unie a aktivními členy Visegrádské skupiny. Stejně tak se rozvíjí spolupráce v rámci Iniciativy tří moří. Není zapotřebí si ovšem nalhávat, že by obě země v rámci uvedených uskupení měly vždy stejné zájmy. Na druhé straně – zejména Visegrádská skupina vzhledem ke svému významu jako společenství – se zasazuje o prosazení toho, na čem se státy dohodnou a co by jednotlivé státy například na úrovni EU prosadily pouze stěží nebo vůbec.

Z iniciativy jednoho ze společných zasedání vlád vznikla například Česko-polská mezivládní komise k atomové energetice. Vedení její české části je v kompetenci ministerstva průmyslu a obchodu. Velmi intenzivní vztahy panují také v oblasti digitalizace.

OBCHOD ČR S POLSKEM (v miliardách korun)

Zdroj: ČSÚ

PODNIKATELÉ ZE TŘÍ ZEMÍ SE POTKALI NA OSTRAVSKU

Důležitým atributem vzájemných vztahů sousedních států je rovněž přeshraniční spolupráce. Pod vedením Ministerstva zahraničních věcí ČR a Ministerstva vnitra Polska vyvíjí aktivní činnost mezivládní komise pro přeshraniční spolupráci.

Loni proběhly v Polsku různé akce na podporu vzájemného obchodu a spolupráce. Byly to například dvě oficiální účasti České republiky na mezinárodních veletrzích, a sice v Gdaňsku na veletrhu TRAKO, který je věnován železničím, a v Katovicích na Mezinárodním veletrhu těžebního průmyslu a metalurgie.

Pokud jde o projekty ekonomické diplomacie financované ministerstvem průmyslu a obchodu, loni proběhly dva. Šlo o Česko-polské hospodářské setkání během XI. evropského hospodářského kongresu v Katovicích a akce nazvaná Podpora českých firem na XXVI. setkání teplárenského průmyslu 2019 v Polsku.

Ministerstvo průmyslu a obchodu poskytuje již tradičně záštitu velmi populární akci Česko-polské obchodní komory v ostravském regionu, a sice společnému setkání podnikatelů z Česka, Polska a Slovenska. Poslední setkání v roce 2019, v pořadí již pětadvacáté, se věnovalo aktuálním hospodářským otázkám regionů Moravskoslezského kraje, Opolského a Slezského vojvodství a Žilinského samosprávného kraje.

Dopady koronavirové epidemie lze zatím těžko dovozovat, rozsáhlejší spolupráce obou zemí ale dává předpoklad k rychlému obnovení dřívějších vztahů. Ostatně pozitivní zkušenosti jsou již z období krize v letech 2008 a 2009. ✕

Jiří Dornák

Vedoucí oddělení EU, ESVO a západního Balkánu
Odbor zahraničně ekonomických politik I
Ministerstvo průmyslu a obchodu

Škoda dodá vagony pro varšavské metro

Mezi velké zakázky v Polsku patří větrná farma, již zprovozní ČEZ, nebo 830 metrů dlouhý silniční most, který postaví Metrostav. Mezi úspěchy patří i dodávka téměř pěti set vozů armádě nebo modernizace zabezpečovacího zařízení pro železnici mezi Poznaní a Štětínem, říká ředitel zahraniční kanceláře CzechTrade Polsko Ivo Šipl.

► Polsko obratně nasměrovalo dotace z fondů EU do rozvoje dopravy. Uchytili se na dopravních zakázkách čeští dodavatelé?

Ano, například to platí pro vyhraný tendr na dodávku souprav metra do Varšavy, v němž zvítězila Škoda

Jde o 37 souprav metra, základní dodávka bude navíc pravděpodobně rozšířena o dalších osm souprav. Hodnota zakázky by měla dosáhnout osmi miliard korun.

Transportation. Jde o 37 souprav metra, základní dodávka bude navíc pravděpodobně rozšířena o dalších osm souprav. Hodnota zakázky by měla dosáhnout osmi miliard korun. Škoda zajistí také náhradní díly, simulátory, školení a déle trvající záruku.

► Češi se uchýlili též na rychlém rozvoji železnice.

Třeba AŽD Praha podepsala už třetí významnou smlouvu se společ-

Foto: CzechTrade

IVO ŠIPL

Před příchodem do CzechTradu působil v letech 2015 až 2019 na pozici obchodního manažera společnosti Howden ČKD Compressors v Praze. Dříve pracoval ve švédsko-polské finanční skupině na pozici obchodního asistenta. Jako jeden z prvních zaměstnanců měl na starost budování české pobočky se sídlem ve Varšavě. Ivo Šipl je absolventem VŠB – Technické univerzity v Ostravě a dlouhodobě navštěvoval Polský institut v Praze.

ností PKP PLK, která je odpovědná za investice a údržbu železničních tratí. Jde o dodávku zabezpečovacích a sdělovacích zařízení pro šest železničních stanic a úsek dlouhý 72 kilometrů na trati mezi Poznaní a Štětínem. AŽD zajistí vše od projektování až po plné zprovoznění systémů. S plánovanou stavbou dopravního uzlu Solidarita by polská vláda ráda

viděla na chystaných rychlodrahách polské vlaky. Firma PESA ale už plánuje spolupracovat na konstrukci rychlovlaků s významnými mezinárodními firmami, které mají v této oblasti zkušenosti. Ne vždy mohou polské firmy nabídnout požadované technologie. Proto věřím, že v i tom bude vysoká šance pro české firmy.

► A co silniční projekty?

Pravidelně se do výběrových řízení zapojuje firma Metrostav, která bude stavět v Polsku silnici o délce 2,6 kilometru a most dlouhý 830 metrů. Tento úsek propojí obce Wierzchosławice, Mościce a Tarnów. Vybudovány budou komunikace s křižovatkami a související infrastrukturou, chodníky pro pěší a cyklostezky, zařízení pro ochranu vod i protihlukové stěny. Zakázka by měla stát 141 miliard polských zlotých (asi 840 miliard korun). Dokončení tohoto projektu je naplánováno do roku 2023.

► Země má novou energetickou koncepci a chce zvýšit podíl obnovitelných zdrojů. ČEZ získal zajímavou zakázku na větrnou elektrárnu. Kde vyrostete?

Polské ministerstvo energetiky zaktualizovalo dokument týkající se energetické koncepce do roku 2040 (je znám pod zkratkou PEP2040). V současnosti je hlavní částí energetického mixu tepelná energetika na černé a hnědé uhlí. Z nynějších 80 procent by ale výroba energie z uhlí měla klesnout na zhruba 60 procent. Ministerstvo chce zvýšit podíl výroby z obnovitelných zdrojů až na 23 procent. Zbývající cíle zůstaly zachovány v původní podobě. A v souvislosti s tlakem EU na jejich plnění se otevřely nové příležitosti pro místní i zahraniční firmy. Společnost ČEZ se v minulém roce zúčastnila energetické aukce, v níž vyhrála s projektem výstavby větrné farmy Krasin, která by měla být postavena na severu Polska. Soustava větrných elektráren by měla mít výkon 35,2 MW. S ČEZ byla uzavřena patnáctiletá smlouva na realizaci i provoz elektrárny.

► Polsko je velmoc v zemědělské produkci, mohou se tam vůbec prosadit čeští potravináři?

Země má několik prvenství v zemědělství. Je největším producentem

Foto: Shutterstock.com

jablek v EU, vyniká také v produkci borůvek, višní, jahod, zeleniny i kuřecího. V roce 2018 bylo Polsko celosvětově na prvním místě ve vývozu žampionů a na druhém ve vývozu malin. Tudíž je pravdou, že v zemědělství je pro české zemědělce těžké se na tomto trhu prosadit. Zajímavé ale je, že kupříkladu trh biopotravin

První část varšavského metra byla uvedena do provozu v roce 1995, od té doby roste.

Prosadila se firma Pro-Bio, která je nejen výrobcem potravin v biokvalitě, ale zabývá se také biokosmetikou, ekodrogerií a bioosivy.

má v Polsku hodnotu 1,1 miliardy zlotých a má vysoké vyhlídky na další růst. Více než 80 procent potravin „bio“ a „eco“ v obchodech přitom pochází ze zahraničí. V tom vidím příležitost i pro české firmy.

► Už v tomto segmentu nějaká prorazila?

Je to třeba firma Pro-Bio, která je nejen výrobcem potravin v biokvalitě, ale zabývá se také biokosmetikou, ekodrogerií a bioosivy. Druhým příkladem je firma Mixit, což je výrobce mlsů i jiných produktů zdravé výživy.

► A ne až tak zdravé, ale velmi dobré české pivo?

České pivovary jsou na polském trhu stálci. Dobře známé jsou značky Kozel nebo Plzeň, které jsou dostupné v běžné síti obchodů. Dal-

ší česká piva se prodávají v internetových obchodech nebo restauracích. V roce 2018 bylo do Polska vyvezeno české pivo v celkové hodnotě téměř 615 miliard korun. V poslední době jsem zaznamenal záměr prosadit se v Polsku i u výrobci a exportéři vín.

► Polsko je v současnosti považováno za poměrně protekcionistický trh. Je to tak doopravdy?

Tento pocit někdy pramení z nedorozumění, které může vzniknout během komunikace v tendru. Naše zkušenosti jsou takové, že polská strana by někdy ráda dala šanci i zahraniční firmě, nicméně ta i kvůli problému s komunikací není schopna podmínky tendru splnit. V ten okamžik je vhodný prostor pro naši kancelář, která ráda pomůže.

► Určitá úroveň preference domácích společností je asi celkem logická ve strategických oblastech, jako je energetika nebo obrana.

Přesto například v rámci tendru Malý Mustang dodá polská větev české mateřské společnosti Glomex MS v letech 2020 až 2022 celkem 485 vozů značky Nissan Navara polské armádě. Dříve se při některých projektech vláda spálila a věřím, že v budoucnu zohlední výhody kvalitnějšího produktu z ciziny nad méně atraktivním výrobkem z Polska. Někteří představitelé polské armády veřejně přiznávají, že by ve výzbroji armády uvítali místo stávajících výrobků domácích firem produkty ze zahraničí. **x** (red)

Kontakt a desatero pro obchodování v Polsku

Foto: Shutterstock.com

Sarm aš-Šajch stejně jako ostatní plážová střediska zeje kvůli koronaviru prázdnotou, loňský rekordní obrat téměř 13 miliard dolarů letos určitě egyptský turistický průmysl nezopakuje.

Egypt staví Novou Káhiru i investiční zóny u Suez

Ekonomiku nejlidnatější arabské země v minulých letech poznamenaly otřesy v podobě arabského jara nebo teroristických útoků. V poslední době ale vykazovala znovu rychlý růst. Češi se v zemi úspěšně podílejí třeba na provozu továrny na netkané textilie nebo stavbě měnirny pro tramvaje v Alexandrii.

Egypt má strategickou polohu v severní Africe. Země hraje již dlouhou dobu významnou roli ve spojování Afriky s Asií a Středozemního moře s Indickým oceánem a jako taková je po staletí v centru světového politického a ekonomického zájmu. Egypt je obrovská země s celkovou rozlohou přesahující milion km². Je tedy čtyřikrát větší než Spojené království a dvakrát větší než Francie, a přesto většinu jeho měst, jako je Káhira, Asuán, Luxor, a dokonce i Alexandrie, po Káhiře druhé největší egyptské město, objímají břehy Nilu.

Egypt má zhruba 100 milionů obyvatel a je tak v Africe třetí nej-lidnatější zemí po Nigérii a Etiopii. Největší koncentrace obyvatelstva je v nilském údolí a nilské deltě, kde žije 98 procent populace. Je budováno nové administrativní hlavní město Nová Káhira, která byla založena v roce 2000 a podle plánu v ní bude žít až 6,5 milionu obyvatel.

Velká část egyptských státních příjmů je přímo závislá na zemědělství, turistickém ruchu, průmyslové výrobě, obchodu, těžbě, vývozu ropy a kapitálu pocházejícím z čilé dopravy v Suezském průplavu. Ten se podílí až polovinou na příjmech ze služeb.

V rámci těžebního průmyslu dominuje získávání ropy a plynu, což tvoří 90 procent celkové produkce tohoto sektoru. Dále jsou hnacími silami růstu nemovitosti a stavebnictví.

NOVÝ ZÁKON MÁ POMOC ZÓNÁM PŘI SUEZSKÉM KANÁLU

Od roku 1991 podnikal Egypt kroky v přechodu od státem řízené ekonomiky k tržnímu hospodářství. Ekonomika je dlouhodobě na růstové trajektorii. V roce 2018 byl růst HDP 5,3 procenta a loni 5,6 procenta. Tento nárůst HDP byl poháněn čistým vývozem. Nový investiční zákon by měl podnítit investiční aktivity, jež se egyptský stát bude

Je jasné, že pandemie bude mít velký dopad na turistický průmysl, který tvoří 12 procent HDP.

snažit směřovat do nové vytvářených svobodných zón, z nichž největší se buduje při Suezském kanálu.

Světová banka posunula Egypt na 114. místo ze 190 porovnávaných zemí z hlediska snadnosti podnikání. V žebříčku globální konkurenceschopnosti Světového ekonomického fóra figuruje Egypt na 93. místě. Podle hodnocení Světové banky egyptská vláda úspěšně provedla první vlnu makroekonomických a strukturálních reforem, které úspěšně řešily řadu hluboce zakořeněných otázek a pomohly stabilizovat ekonomiku, udržet růst a položit základy pro dynamičtější účast soukromého sektoru v hospodářství.

Mezi silné stránky egyptského hospodářství patří velká a diverzifikovaná ekonomika, strategická poloha u Suezského průplavu a velikost bankovního sektoru. Loni nabyla účinnosti Africká kontinentální dohoda o volném obchodu, jež může být z hlediska obchodu pro Egypt v dalších letech velmi významná.

Slabé stránky jsou vysoké státní zadlužení a závislost na zahraniční pomoci, neefektivní a neflexibilní pracovní trh, komplikovaná bezpečnostní situace a vysoká inflace. Oficiální odhady uvádějí, že podíl populace žijící pod hranicí národní chudoby je třetinový.

Po rozšíření v roce 2010 nese Suezský průplav Egyptu na poplatcích víc peněz a lodi stihnou proplout z Rudého do Středozemního moře za méně než 12 hodin.

PŘED EPIDEMIÍ TURISTICKÝ RUCH VZKVÉTAL

Před příchodem koronaviru v Egyptě rostl počet turistů. Země se sice v nedávné minulosti potýkala s teroristickými útoky, ty se ale částečně podařilo eliminovat. Podle egyptských statistik turistický průmysl dosáhl nejvyšších příjmů v roce 2010 (11,6 miliardy dolarů) a v letech 2018 (10 miliard dolarů) a 2019 (12,6 miliardy dolarů). Z toho bylo 60 procent Evropanů (třetina Němců), dále Rusů a Arabů. Čechů do Egypta jezdí skoro čtvrt milionu ročně.

ARABSKÉ JARO NAČAS ZASTAVILO INVESTICE

V lednu 2011 zaznamenal Egypt jako druhý stát v regionu po Tunisku rozsáhlé protesty proti prezidentovi a politickému vedení země, které vedly ke změně systému. Tyto revoluční změny negativně ovlivnily i mezinárodní obchod a investice. Postupně dochází k oživení i dalších tradičních obchodních relací a opatrnému návratu investorů. Mezi největší dlouhodobě patří Velká Británie, dále Belgie, USA a Spojené arabské emiráty. Investice jsou rozprostřeny do všech oborů: do těžby ropy a zemního plynu, informačních technologií či výstavby a průmyslových sektorů.

BEZ CLA LZE DOVÉZT POTRAVINY A UŽ I AUTA

Hlavními položkami egyptského vývozu jsou ropa a ropné produkty,

MILIARDY PLYNOU DO ZAVLAŽOVÁNÍ NEBO ŽELEZNICE

- ✗ Dochází k rozšiřování a modernizaci dopravní infrastruktury. Jsou budovány nové tunely pod Suezským průplavem. Také je modernizováno stávajících dvacet letišť a staví se nové. Do železniční dopravy bude Egypt do roku 2030 investovat více než 11 miliard dolarů.
- ✗ Vláda podporuje výstavbu nových měst a sociálního bydlení pro mladé. Budou potřeba dodávky stavebních materiálů i zařízení.
- ✗ V energetickém průmyslu zahrnují nové projekty jak obnovitelné zdroje (pětina energetické spotřeby), tak i klasické zdroje energie. Země se potýká s nedostatečnou kapacitou energetické soustavy, počítá tedy s jejím zdvojnásobením a s investicemi zhruba ve výši 45 miliard dolarů.
- ✗ Vláda usiluje o získání více zemědělské půdy a rozšiřování zavlažovací soustavy, především v oblasti Horního Egypta, El Alameinu a na Sinaji. Do vodohospodářských projektů bude investovat okolo 100 milionů dolarů. Očekává se nárůst zájmu o technologie využitelné v oblasti hospodaření s vodou.
- ✗ Mezi nejrychleji rostoucími průmyslovými obory je nutno vyzdvihnout farmaceutický průmysl, výrobu počítačů a automobilový průmysl, jenž má mít klíčovou roli v ekonomickém rozvoji země.

ovoce a zelenina, bavlna, textilie, kovové výrobky, chemikálie a zpracované potraviny. Import se vedle potravin skládá ze strojů a zařízení, chemikálií, výrobků ze dřeva a paliv. Egypt se dlouhodobě potýká s velkým obchodním deficitem.

V roce 2004 vstoupila v platnost asociační dohoda mezi Evropskou unií a Egyptem. Ta přináší postupné odbourávání cel a dalších omezení v obchodu s průmyslovými výrobky. V roce 2010 obě strany přijaly dodatek k dohodě, kterým liberalizovaly obchod s 90 procenty sortimentu zemědělských výrobků, takže nyní se celní zvýhodnění vztahuje téměř na celý rozsah obchodu mezi oběma stranami. Od loňského roku byl zaveden bezcelní dovoz evropských automobilů.

Na jednání výborů Evropské komise jsou řešeny případy překážek vstupu na egyptský trh. Jde například o návrh na uložení konečných antidumpingových opatření na dovozy tkaných nebo vpichovaných textilií z Egypta, antidumpingová šetření týkající se dovozů výrobků »

» z nekonečných skleněných vláken z Egypta nebo problematiku exportu keramických obkladů a dlažeb do Egypta.

Z hlediska administrativních překážek obchodu se pro české exportéry jeví nejproblémovější registrace výrobců dováženého spotřebního zboží administrativně náročným schvalováním zboží či technologií egyptskými úřady, nebo předvývozní inspekce kvality zboží.

VÝVOZU DO EGYPTA DOMINUJÍ ŠKODA A HYUNDAI

Vztahy mezi Českem a Egyptskou arabskou republikou mají svoji dlouholetou tradici už od dvacátých let minulého století, od dob britského protektorátu. Egyptská arabská republika byla tradičním obchodním partnerem Československa již před druhou světovou válkou. České firmy se aktivně podílely na realizaci celé řady rozvojových projektů a dodávek investičních celků.

V moderní éře má Česko dlouhodobě kladnou obchodní bilanci obchodu s Egyptem. Přestože ovšem mezi lety 2012 až 2014 obchod slibně vzrostl, tak v dalších třech letech měl výrazně sestupnou tendenci. Loni mírně narůstal, když dosáhl objemu 504 milionů dolarů, což bylo meziročně o tři procenta více (z toho český vývoz měl hodnotu 396 milionů dolarů).

Nejvýznamnější českou exportní položkou jsou osobní automobily (Škoda a Hyundai), stroje na automatické zpracování dat, motory, turbíny, zdvihací zařízení, sklo, výrobky ze železa nebo oceli.

Foto: Shutterstock.com

V dovozu má největší podíl vlna, izolované dráty a kabely, bavlněná příze, textilní výrobky a ovoce.

ČEŠI TRADIČNĚ DODÁVAJÍ INVESTIČNÍ CELKY

Firmy z ČR se aktivně podílely na realizaci celé řady rozvojových projektů a dodávek investičních celků.

Čechů jezdí do Egypta skoro čtvrt milionu ročně.

Zejména se jednalo o projekty výstavby v oblasti energetiky, zavlažovacích systémů, cukrovarů, mlýnů na obilí a cementárenského průmyslu.

Nové hlavní město, které má být domovem pro víc než šest milionů lidí, chce vláda dostat do plného provozu už koncem letošního roku.

Spolupráce obou zemí je podchycena i mnoha bilaterálními smlouvami. Zahraniční kancelář agentury CzechTrade v Káhiře má dlouholetou tradici a byla založena jako první na africkém kontinentě. V rámci svého portfolia služeb organizuje obchodní mise (vloni z energetického sektoru jako například Škoda Praha či Armatury Group) a zajišťuje účast na veletrzích v Káhiře (jako byl například EDEX 2018 pro firmy obranného sektoru anebo The Big 5 Construct 2019 pro firmy ze stavebnictví). Nelze opomenout ani českou egyptologii, která má ve světě vynikající renomé. x

Andrea Heverlová
Odbor zahraničně ekonomických politik II
Ministerstvo průmyslu a obchodu

Vláda pomůže průmyslu zlevněním plynu a elektřiny

Kvůli šíření koronaviru musel Egypt uzavřít mezinárodní letiště v Káhiře a také svá turistická letoviště. Je jasné, že pandemie bude mít velký dopad na turistický průmysl, který tvoří 12 procent HDP. Určitě letos nedosáhne loňských rekordních příjmů ve výši téměř 13 miliard dolarů. Klesají také příjmy od egyptské diaspor pracujících v dalších zemích (Je zákaz letů pro Egypťany do arabských zemí jako jsou Saudská Arábie, Omán, Katar, Kuvajť).

V rámci balíčku opatření na podporu ekonomiky vláda například poskytne

miliardu egyptských liber exportérům. Dále snižuje cenu zemního plynu pro všechna průmyslová odvětví a cenu elektřiny pro průmysl na minimálně tři roky. Továrny a turistické resorty budou platit daň z nemovitosti v odloženém termínu o tři měsíce později ve splátkách. Prezident Sísí oznámil další opatření na podporu nejvíce ovlivněných odvětví (výstavba nových bytů a udržení turistického průmyslu), která mohou žádat prostřednictvím bank podporu 50 miliard egyptských liber.

Egyptská vláda zároveň postupně zpřísnila původně relativně mírná opatření proti šíření nákazy. Zavedla například zákaz shromažďování, omezení otevírací doby pro obchody, uzavření restaurací, klubů, pozastavení služeb ministerstev a další restrikce. Zavřeny jsou vedle škol, mešit či muzeí i přímořská letoviště. Spojení (letecké a námořní) funguje jen pro komerční účely převozu zboží. x

Zdroje: Agentura CzechTrade,
Ministerstvo průmyslu a obchodu

V deltě Nilu roste největší cukrovar světa

V oblasti funguje celkem osm cukrovarů a o dodávce technologií tam jednájí i čeští strojaři. Díky zrušení cel na auta z EU loni Škoda Auto zdvojnásobila do Egypta vývoz na čtyři tisíce vozů, uvádí ředitel zahraniční kanceláře CzechTrade v Káhiře Pavel Kalina.

! Loni padla cla na dovoz aut. Promítlo se to do vývozu vozů z Česka?

Egypt konečně zrušil cla na automobily z EU od 1. ledna 2019, které následně zlevnily na místním trhu o tři až osm procent (objem do 1600 kubických centimetrů), respektive o 15 až 20 procent (2000 kubických centimetrů a více). Okamžitě se to promítlo ve výrazném růstu dovozů. Škoda Auto tak zdvojnásobila své prodeje v Egyptě během jednoho roku na zhruba čtyři tisíce kusů a stala se tak druhou nejprodávanější značkou z rodiny VW. V Egyptě se prodávají i české výrobky automobilky Hyundai.

! Češi stojí za několika nedávnými investičními celky v Egyptě. Jak si vedou?

Investice společnosti Pegas Nonwovens do výroby netkaných textilií běží úspěšně dál. Rovněž Sigmaintest pokračuje ve svých aktivitách, které mají na egyptském trhu dlouholetou tradici. Tato firma dokončuje v letošním roce dva projekty čerpacích stanic a další má ve výstavbě. Za zmínku stojí také dávkovač technologie tramvajové měniny pro Alexandrii, kterou by měla realizovat firma Elektrotechnika v tomto roce. Společnost VTK Special dokončuje projekt metalurgického podniku poblíž Káhiry.

! Stomilionový Egypt ve velkém dováží potraviny. Uplatní se na tom i čeští potravináři?

Běžně se v Egyptě daly dříve koupit české cereální výrobky. Avšak ty nyní už snad zcela zmizely z obchodů kvůli dalším dovozním restrikcím na dovoz potravin. V současné době zřejmě žádá česká firma do Egypta potraviny nevyváží.

! Země potřebuje navýšit produkci cukru. Cukrovary Češi umí. Vidíte v tom pro ně příležitost?

Egyptané jsou milovníci cukru, proto se stává, že nemají vlastního dostatek. Přitom se v Horním Egyptě pěstuje nejenom cukrová třtina, ale také je velmi rozsáhlé pěstování cukrové řepy. Tu zpracovává v současné době osm cukrovarů převážně situovaných v deltě Nilu, přičemž ten největší na světě, Canal Sugar s roční kapacitou 900 tisíc tun, se staví ve městě Mínya. Dovozy cukru v případě jeho nedostatku zajišťuje polostátní organizace Egyptian Sugar and Integrated Industries Company. Česká

firma Futurecycling Technology v současné době začíná jednat s vybranými egyptskými cukrovary o nabídku technologie, která umožní nejenom větší efektivnost konečné produkce, ale i významné snížení nákladů při spotřebě vápence.

! Už dlouho se mluví o projektu Nové Káhiry. Je nové hlavní město zatím spíš na papíře, nebo již stavba reálně pokročila?

Projekt nové metropole je stále ve fázi velké rozestavěnosti. Ale vláda neustále deklaruje, že v polovině tohoto roku už začne se stěhováním vládních institucí i zaměstnanců. A město by mělo být plně funkční do konce letošního roku. I když je to principiální záležitost, došlo už několikrát k různým termínovým posunům a dá se tudíž očekávat, že se tak stane i v tomto případě. Dá se předpokládat, že všechny smlouvy na dostavbu města jsou uzavřeny. Prostor pro české podnikatele by mohl být při dobudování infrastruktury, dodávek bytového vybavení, údržby a zpracování vody.

! Vedle ropy jsou hlavním zdrojem peněz pro Egypt poplatky za tranzit lodí v Suezském průplavu, který byl nedávno rozšířen. Vyplatilo se to?

Investice se zatím vyplatila nejenom Egyptu, ale i rejdářům. Doba potřebná k proplutí se zkrátila na 11 až 12 hodin, tedy na polovinu. S růstem frekvence lodní dopravy rostly i devizové příjmy z provozu, které loni dosáhly až 5,8 miliardy dolarů. Vzhledem k situaci v současném světě se ale dá očekávat pokles globální výměny zboží, což bude mít drtivý dopad na příjmy z průplavu. Velké ekonomické přínosy si egyptská vláda slibuje od nově budovaných svobodných ekonomických zón na obou březích průplavu. **x** (red)

Foto: CzechTrade

PAVEL KALINA

V agentuře CzechTrade pracuje od roku 2013. Pomáhal založit kancelář v Indonésii, v níž následně působil až do poloviny roku 2016. Později se přemístil na svou současnou pozici v Káhiře. Nejedná se však o jeho první pracovní zkušenost v Egyptě, v letech 2006 až 2009 tam pracoval na zastupitelském úřadu ČR. Dlouholeté zkušenosti ze zahraničního obchodu získal také v privátní sféře, kde působil v různých funkcích jako manažer odpovědný za nové trhy nebo jako obchodní ředitel.

Začíná platit vylepšené vzájemné uznávání výrobků v EU

Od dubna začínají platit upravená pravidla vzájemného uznávání výrobků členskými státy Unie. V Česku mohou v této oblasti poradit služby SOLVIT a ProCoP.

Vnitřní trh Evropské unie tvoří území všech členských států EU bez vnitřních hranic umožňující volný pohyb zboží a služeb, ale také osob a kapitálu. Fungující vnitřní trh podněcuje hospodářskou soutěž a vnitrounitní obchod, zvyšuje efektivnost a kvalitu a pomáhá snižovat ceny. Jedním z hlavních pravidel

v jednom členském státě EU v souladu s jeho právními předpisy, může být bez dalšího prodáváno i v jiném členském státě, a to bez ohledu na skutečnost, zda je či není v souladu s legislativou daného členského státu. Musí se však jednat o výrobek, pro který neexistuje harmonizovaná (sjednocená) právní úprava na evropské úrovni. Vychází se zde z předpokladu, že vnitrostátní technická pravidla všech členských států poskytují rovnocennou ochranu, a proto není třeba po podnikatelích požadovat splnění dalších podmínek. Vedle členských států EU se princip vzájemného uznávání aplikuje i na Norsko, Lichtenštejnsko, Island a Turecko.

O VÝJIMKU MŮŽE STÁT ŽÁDAT KVŮLI OCHRANĚ ZDRAVÍ ČI PŘÍRODY

Z tohoto pravidla nicméně existuje jedna výjimka. Členský stát může omezit uvádění na trh zboží na základě takzvaných naléhavých důvodů obecného zájmu, kterými mohou být například ochrana zdraví, životního prostředí, kultury a průmyslového vlastnictví. Členský stát pak musí prokázat, že jeho vlastní vnitrostátní technická pravidla jsou nezbytná a přiměřená pro účely ochrany tohoto obecného (veřejného) zájmu. V takovém případě může členský stát požadovat, aby se na daný výrobek vztahovala i jeho technická pravidla a případně může rozhodnout o stažení výrobku z trhu nebo zákazu jeho prodeje.

Na základě přezkumu z posledních let se ukázalo, že uplatňování zásady vzájemného uznávání neprobíhalo vždy optimálně a mnohé podniky

a vnitrostátní orgány stále nebyly dostatečně obeznámeny s principy této zásady. Často se stávalo, že pro podniky i odpovědné orgány bylo obtížné posoudit, zda lze pro určitý výrobek vzájemné uznávání uplatnit. Dále docházelo k tomu, že podniky a vnitrostátní orgány měly problém s prokazováním, že výrobek byl v souladu s právními předpisy uveden na trh v daném členském státě.

Vnitrostátní orgány navíc měly často tendenci upřednostňovat vlastní pravidla (jelikož jsou dobře obeznámeny s jejich kulturním a historickým pozadím) a trvaly na jejich používání na úkor vzájemného uznávání. Společnosti rovněž nemohly jednoduše zpochybnit rozhodnutí, které bránilo přístupu na trh, což vytvářelo značnou právní nejistotu.

Nové nařízení o vzájemném uznávání, které je použitelné od 19. dubna, přispěje k posílení právní jistoty podnikatelů, urychlí a zefektivní posuzování zboží vnitrostátními orgány a zabráni diskriminaci či skrytým omezením na jednotném trhu. Důležitým novým prvkem nařízení je umožnění podnikateli vydat vlastní „prohlášení pro vzájemné uznávání“, kterým prokáže, že konkrétní výrobek byl v souladu s právními předpisy uveden na trh v jiném členském státě. Prohlášení pro vzájemné uznávání poskytne příslušným orgánům veškeré potřebné informace o zboží a o jeho souladu s pravidly použitelnými v daném členském státě.

SMÍR MŮŽE ZPROSTŘEDKOVAT SLUŽBA SOLVIT

Orgán dozoru může přesto ve výjimečných případech, které byly uvedeny výše, přijmout správní rozhodnutí o zákazu či o dočasném pozastavení prodeje tohoto výrobku. Správní rozhodnutí musí obsahovat celou řadu údajů, včetně podrobného odůvodnění, případně i informaci, za jakých podmínek je možné daný výrobek na území konkrétního členského státu nabízet. Součástí

Foto: Shutterstock.com

umožňujících volný pohyb zboží je zásada vzájemného uznávání, která usnadňuje zavádění nových výrobků na trh. Od dubna letošního roku začíná platit nové nařízení o vzájemném uznávání, které tuto zásadu v mnoha směrech výrazně vylepšuje.

K PRINCIPU SE PŘIHLÁSILO I NORSKO NEBO TURECKO

Vzájemné uznávání výrobků se stalo vůdčí zásadou pro uvolnění obchodu mezi členskými státy EU. Zásada znamená, že pokud bylo zboží prodáváno

Foto: Shutterstock.com

správního rozhodnutí musí být nejen informace o právních prostředcích ochrany dostupných podle právního řádu konkrétního státu, ale i odkaz na možné využití sítě řešení problémů na vnitřním trhu SOLVIT.

Neformální a bezplatná služba SOLVIT je v České republice zřízena na ministerstvu průmyslu a obchodu. Cílem sítě SOLVIT je přispět ke smírnému řešení sporu mezi podnikatelem a dozorovým orgánem příslušného členského státu. Podmínkou pro její využití je, že se musí jednat o případ s takzvaným přeshraničním prvkem, kdy došlo k nesprávné aplikaci práva EU orgány jiného členského státu.

SOLVIT

Pracovníky českého SOLVIT centra lze kontaktovat na e-mailové adrese solvit@mpo.cz, případně telefonicky na čísle +420 224 221 701.

PROCOP

Pracovníky Kontaktního místa pro výrobky lze kontaktovat na e-mailové adrese procop@mpo.cz, nebo telefonicky na lince +420 224 221 701.

KOMISE NACHYSTALA PRO PODNIKATELE MANUÁL

Případy s podnikatelským prvkem z oblasti zboží už do oblasti působnosti SOLVIT patří, nicméně se na jejich zpracování aplikují stejné lhůty jako na ostatní typy případů řešené touto službou. Na základě nového nařízení však mohou pracovníci SOLVIT centra nově v rámci řešení konkrétního sporu požádat Evropskou komisi, aby vydala svoje stanovisko obsahující právní posouzení případu ve lhůtě 45 dní od zadání požadavku. Toto stanovisko bude zpřístupněno nejen podnikateli, ale i ostatním členským státům. Pro podnikatele je pak velice důležité, že může toto stanovisko dále použít při argumentaci jak před orgány dozoru, tak i při případném soudním řízení, kdy by k němu mělo být ze strany soudních orgánů přihlédnuto.

S ohledem na skutečnost, že nové nařízení přináší celou řadu aplikačních změn nejen pro podnikatele, ale i pro orgány dozoru, bylo Komisí rozhodnuto o vypracování manuálu, který obsahuje podrobnější informa-

Pokud je výrobek schválen k prodeji v jednom členském státu, může být nabízen i v dalších zemích EU.

ce ohledně jednotlivých ustanovení a také řešení konkrétních případů a návod k vyplnění prohlášení o vzájemném uznávání. Tento manuál bude k dispozici i v češtině na webových stránkách Komise věnovaných problematice vzájemného uznávání. V této souvislosti plánuje ministerstvo průmyslu a obchodu uspořádání několika workshopů pro dozorové orgány i podnikatele.

Podnikatelé se s konkrétními dotazy nejen k novému nařízení o vzájemném uznávání, ale i obecně k uvádění výrobků na trh, mohou obrátit na Kontaktní místo pro výrobky (ProCoP), které je rovněž zřízeno na ministerstvu průmyslu a obchodu. Pracovníci Kontaktního místa rovněž poskytují informace o opravných prostředcích a předávají kontaktní údaje na příslušné orgány včetně orgánů dozoru v jiném členském státě. Lhůta pro vyřízení dotazů je 15 pracovních dní. **x**

Pro zadání stížnosti lze využít online formuláře na stránkách Evropské komise

Markéta Pěčková, Denisa Tešnarová
Odbor evropských záležitostí a vnitřního trhu
Ministerstvo průmyslu a obchodu

Češi vyzkoušejí proti koronaviru „suchou mlhu“

Tuzemské firmy vyvinuly unikátní dezinfekci. Kombinace takzvané suché mlhy a nanočástic s dezinfekčními účinky může výrazně urychlit a rozšířit možnosti, jak vydezinfikovat prostor, kde se shromažďuje větší množství lidí.

Vboji s šířením koronaviru mohou pomáhat nejen karantény či testování nových léků, ale také inovativní technologie. Jednu z nich v minulých dnech představila skupina českých firem. Umožňuje dezinfikovat veřejné prostory, obchody, vozy MHD a další místa, kde se shromažďuje větší množství lidí.

Inovativní dezinfekce pojmenovaná Desinfog vychází z metody hašení suchou mlhou. Tu vyvinula česká společnost Alatyř. „Tento systém hašení byl vyvinut před osmi lety. Obecně vzato je známo, že tento systém hašení je nejúčinnější, ale dosud nikdo neuměl nasměrovat ‚suchou mlhu‘ do požářiště při nízkém tlaku,“ vysvětluje Stanislav Mikeska ze společnosti Alatyř.

Systém hašení suchou mlhou pod názvem Telesto pak začaly využívat firmy po celém světě. „Účinnost technologie jsme testovali pro případy hoření polystyrenových bloků. Všechny provedené testy vedly k účinnému hašení. Proto jsme se rozhodli využít technologii pro ochranu výrobních závodů naší společnosti v Petrohradě a Mszczonówě,“ uvedl Wojciech Kosakowski, manažer společnosti Knauf Industries.

V HLAVNÍ ROLI NANOČÁSTICE

Současně s vývojem suché mlhy jako metody hašení se společnost zabývala

Při testech stačilo na vydezinfikování autobusu MHD jen 10 minut času, čtyři litry vody a 0,2 litru dezinfekčního prostředku.

Kde hledat pomoc pro české podnikatele v době koronaviru

Vývoj pandemie v zahraničí a důsledky pro český export

Foto: Alatyř

také jejím využitím pro dezinfekci a detoxikaci. Firma přitom mohla využít zkušeností dalších českých podniků, které se několik let zabývají dezinfekčními účinky ozonu. Unikátní dezinfekce propojuje technologie hašení suchou mlhou a dezinfekce na bázi nanočástic. K dezinfekčním účinkům přitom používají koloidní stříbro a další prvky.

Při testech odborníci za 10 minut vydezinfikovali autobus městské hromadné dopravy od virů, a to jen se čtyřmi litry vody a 0,2 litru dezinfekčního prostředku. Nástup pandemie koronaviru v Evropě vývoj této technologie urychlil.

„Máme předjednáno se Státním zdravotním ústavem a složkami Integrovaného záchranného systému urychlené testování technologie ‚suché mlhy‘ jak s naší dezinfekcí, tak s dezinfekčními materiály, které používá Hasičský záchranný sbor České republiky,“ pokračuje Stanislav Mikeska.

ABY MOHLI ZPÁTKY DO TOVÁREN

Pokud testy uspějí, mohla by metoda pomoci s rychlým a účinným

dezinfikováním potřebných míst.

„Její výhodou je minimalizace spotřeby s vysokou efektivitou zásahu a rychlost pokrytí zasažené plochy. Další jedinečnou výhodou je, že lze zařízení provozovat za určitých podmínek i při zachování jeho provozu a s přítomností lidí,“ upozornil Stanislav Mikeska.

Podle odborníků může mít metoda velmi široké pole uplatnění. „Využít ji lze i ve vlacích, v autech, taxících a pravděpodobně i na lodích. A to včetně zaoceánských. Taktéž ve skladech, továrnách, ale například i v čekárnách nemocnic a na dalších místech,“ vysvětluje Michael Rada ze společnosti IBCSD Lab. Pokud se testy osvědčí, mohla by tato technologie pomoci vrátit lidi do továren nebo obchodních center. „Stejným způsobem by totiž bylo možné dezinfikovat lidi vstupující do prostor například škol, nemocnic nebo obchodních center. Nebo pracovišť a továren, ale třeba i na stadiony, do divadel nebo kin,“ dodává Michael Rada. **x**

Dalibor Dostál, BusinessInfo.cz

Video: K prodeji evakuačního obleku chybí certifikace

Adam Lučaník ze společnosti I&AAT je vynálezce prostředku pro záchranu lidí z hořících budov. Jeho evakuační oblek pomůže osobám uvězněným požárem dostat se do bezpečí. Prodej komplikuje problém s certifikací.

Více o speciálním obleku

Jihlavský Osmont vyváží svítidla do celého světa

Jako první začala společnost Osmont exportovat do sousedního Rakouska. Pak přišlo na řadu Slovensko. V posledních letech se na trhu prosazuje především s moderními LED svítidly, stále ale vyrábí i ta klasická.

Příběh úspěšného vývoze

Aplikace Záchranka pomáhá už ve čtyřech zemích

Zdravotníci se díky mobilní aplikaci dostanou přímo na místo, kde je pacient s akutními obtížemi. Zároveň poskytne záchranářům důležité informace o dlouhodobých zdravotních potížích pacienta, které by mohly být při poskytování první pomoci důležité.

Od bakalářské práce k byznysu

Český e-shop dobývá Evropu s kontaktními čočkami

85 procent svých tržeb realizuje internetový obchod Alensa na zahraničních trzích. V současnosti společnost provozuje celkem pět desítek online obchodů.

Příběh úspěšné firmy

Video: Požadavky na podnikatelské provozovny

Jak jsou provozovny definovány zákonem, jaké jsou základní oznamovací povinnosti a jak musí být označeny? Odpovědi nejen na tyto otázky, ale i další informace k tématu přináší nové video portálu BusinessInfo.cz.

Více o právních požadavcích na provozovny

3D tisk jde do výrobních hal

Česko je na špičce v počtu stolních 3D tiskáren. V použití těchto zařízení v průmyslové výrobě však zatím za vyspělými zeměmi zaostává. Situace se ale mění, mimo jiné i díky použití 3D tisku pro výrobu respirátorů.

Jak se využije 3D tisk v průmyslu

Podporu designu už získalo přes 500 výrobků

CzechTrade pod značkou Design pro export podporuje už 12 let spolupráci nejlepších českých designerů a tuzemských firem. Získat lze mimo jiné i příspěvek pro účast na zahraničním veletrhu zaměřeném na design.

Ceské firmy tvrdě soupeří v zahraničí s konkurencí, a právě design může být klíčem ke zvýšení jejich konkurenční schopnosti. Řada firem, zejména těch menších nebo středních, je ale plně vytížená vlastním rozvojem. Většinou se jejich majitelé osobně starají o spoustu důležitých oblastí, jako jsou finance, provoz, personalistika, marketing nebo obchod. Péči o design mohou věnovat jen limitovaný objem času a finančních prostředků.

SPOJKA MEZI PRŮMYSEM A DESIGNÉRY

Agentura CzechTrade proto už více než 12 let pod značkou Design pro export nabízí českým exportérům komplexní pomoc v oblasti designu. Ta zahrnuje propojení firem s profesionálními průmyslovými a produktovými designéry s možností získat finanční příspěvek na jejich spolupráci v rámci projektu Design pro konkurenceschopnost.

Firmy a designéři mohou také získat finanční podporu na individuální prezentaci na významných designových veletrzích v zahraničí. Další přidanou hodnotou nabízených služeb je využití know-how pracovníků CzechTrade v za-

hraničí, kteří působí v téměř 60 zemích světa. Tato kontinuální státní podpora průmyslového designu již pomohla iniciovat a vyvinout přes 500 nových výrobků.

V SOUTĚŽI BYLY K VIDĚNÍ NEJLEPŠÍ ŠPERKY NEBO MÓDNÍ DOPLŇKY

Ceny Czech Grand Design jsou oborovým oceněním, které od roku 2006 udílí Akademie designu ČR. Ministerstvo průmyslu a obchodu opět převzalo záštitu nad letošním ročníkem soutěže a CzechTrade je jeho hrdým partnerem. Začátkem března byli v prostorách Galerie České spořitelny představeni designéři a firmy, kteří se probojovali do finále v kategoriích produktového designu, módy, šperku, ilustrace, grafického designu a fotografie. Vzhledem k nouzovému stavu v důsledku koronavirové pandemie a nařízení vlády je vyhlášení vítězů pojato bezkontaktně, a to formou dokumentu vysílaného Českou televizí 29. dubna od 20:20. x

Zuzana Sedmerová
Manažerka projektu Design pro konkurenceschopnost, agentura CzechTrade

Video:
Rozhovor
se Zuzanou
Sedmerovou
o podpoře designu

Video: Rozhovor
s Jakubem
Berdychem
z Qubus Design
Studio

Video: Rozhovor
s designéry
Eduardem
Hermannem
a Matějem
Coufalem

Exportní vzdělávání CzechTrade online

Agentura CzechTrade připravila v době nelehké, v období koronaviru, pro české podnikatele živé přenosy exportních a odborných online seminářů. Záměrem se může zdarma připojit a na obrazovce svého PC, notebooku či telefonu získá aktuální informace ze zahraničních trhů, podporu pro export a také náhled do aktuálních odborných témat. Exportní online semináře vedou přímo ředitelé zahraničních kanceláří CzechTrade a odborná témata špičkoví specialisté. Nebude chybět prostor pro dotazy. Níže je nabídka nejbližších seminářů.

21. 4. 2020 ONLINE SEMINÁŘ

Příprava na příležitosti v Latinské Americe se zaměřením na Kolumbii

Ředitel zahraniční kanceláře CzechTrade v Bogotě Pavel Eichner účastníky seznámí s nejnovějšími příležitostmi v regionu Latinské Ameriky s ohledem na opatření, situaci a výhled související s pandemií covid-19.

Cena: zdarma

23. 4. 2020 ONLINE SEMINÁŘ

Aktuální možnosti exportu do Německa

Zpravodajství a praktické informace pro české firmy nejen z byznysu představí ředitel regionálního centra CzechTrade v Düsseldorfu Adam Jareš.

Cena: zdarma

28. 4. 2020 ONLINE SEMINÁŘ

Obchodní příležitosti ve Skandinávii

Ředitel CzechTrade Skandinávie Tomáš Rousek nabídne online praktické informace, rady a tipy o Skandinávii, o tamní současné situaci, o dopadech pandemie na obchod a český export, ale i aktuální exportní možnosti a předpoklady expanze.

Cena: zdarma

Na květen CzechTrade připravuje další exportní online semináře zaměřené například na Velkou Británii, Francii, Mexiko, Belgie, Itálii či Španělsko.

Do letošního finále Ceny Czech Grand Design se probojovalo také designérské duo z Adresáře designérů CzechTrade – Herman & Coufal s jedním z projektů, který vznikl také díky podpoře CzechTrade. Do projektu Design pro konkurenceschopnost se zapojil i designér Jakub Berdych. Více v příspěvcích natočených na vernisáži.

CT
Kvůli epidemii mohou být některé akce změněny. Aktuální informace v kalendáři

CzechTrade zajistí firmám společnou expozici a podpoří zvýšení zájmu o české vystavovatele ze strany zahraničních obchodních partnerů. Malé a střední firmy mohou na svou prezentaci čerpat finanční podporu v rámci projektu NOVUMM a NOVUMM KET.

MPO
MPO pořádá české oficiální účasti na veletrzích v zahraničí – přehled viz

Nabídka online seminářů

PREMIUM ROČNÍ PŘEDPLATNÉ

euro°

Ve spolupráci s

FT

FINANCIAL
TIMES

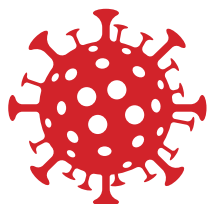
49 vydání týdeníku Euro
včetně elektronické verze
ke stažení na www.alza.cz/euro
+ 30 speciálů

V rámci předplatného také získáte přístup
k premium článkům na www.euro.cz
a web bez reklam

1950 Kč
39 Kč týdně

Objednávejte na europredplatne.cz

NENECHTE OBCHODY ZAHÁLET, JSME TU PRO VÁS I V TOMTO NELEHKÉM OBDOBÍ.

AGENTURA CZECHTRADE POMÁHÁ PŘI VSTUPU
NA ZAHRANIČNÍ TRHY. NOVĚ POSKYTUJEME VŠECHNY
INDIVIDUÁLNÍ EXPORTNÍ SLUŽBY **BEZPLATNĚ.**

- **Zahraniční kanceláře CzechTrade v téměř 60 teritoriích** vám mohou poskytnout služby jako např. analýzu teritoria, vyhledání obchodního partnera, zajištění databáze kontaktů, analýzu konkurence, ověření zájmu o váš výrobek či službu, screening trhu, tlumočení, zajištění a organizaci obchodních schůzek, řešení krizových situací spojených s uvízlým zbožím na hranicích nebo celní problematikou.
Pro více informací kontaktujte exportního konzultanta:
<https://www.czechtrade.cz/kontakty/exportni-konzultanti>
- **Exportní vzdělávání** pro vás nově připravuje online semináře zaměřené na dopady pandemie na export/import, prosazení konkrétního průmyslového oboru v zahraničí, konkurenci v teritoriu, finanční nástroje, online marketing, ekonomické pohledy a prognózy.
Konkrétní akce sledujte na: <https://www.czechtrade.cz/sluzby/exportni-vzdelavani>
- **Online nástroje** jsou efektivním doplňkem k propagaci v zahraničí. Výrobci a poskytovatelé služeb se mohou zapisovat do databáze Adresář exportérů. Průmysloví a produktoví designéři naopak do Adresáře designérů CzechTrade.
<https://exporters.czechtrade.cz>
<http://www.designers-database.eu>